

B verda

Barcelona verda. Agost 2008 núm. 119

Parcs i Jardins

LA PORTADA

Jugar. Quina felicitat per als nens i nenes, sobretot quan arriba l'estiu i la llum allarga les hores de lleure, i a l'escola fan vacances. És l'època en què les relacions es fan més estretes i el paper socialitzador de les àrees de joc

infantil agafa un especial relleu. La imatge d'aquesta assolellada àrea de joc del Parc de Monterols val més que mil paraules. Els nens i nenes hi juguen tranquils, sabent que hi estan segurs i que el dia serà esplèndid.

3 Editorial Responsabilitat

4 Notícies

11 Opinió Un cop de sort

12 Agenda 21 de Barcelona Ajuntaments sostenibles

14 El personatge Manuel Ribas i Piera, arquitecte

16 B verda

20 Espai metropolità El Parc dels Pinetons

22 Reportatge Juga net!

26 Paisatgisme Parcs arran de mar

28 Eduquem per a la sostenibilitat BioDiverCiutat

30 Apunts de jardineria Les plantes, com s'ho munten?

32 Fulls tècnics Compostar amb cucs de terra

34 Pàgines verdes

PUBLICACIÓ BIMESTRAL
Núm. 119 agost del 2008

PRESIDENTA
Imma Mayol i Beltran

VICEPRESIDENTA
Montserrat Sánchez Yuste

EDITA
PARCS I JARDINS DE BARCELONA INSTITUT MUNICIPAL
Tarragona, 173. 08014 Barcelona
tel.: 93 413 24 00
fax: 93 413 24 24
e-mail: parcsijardins@bcn.cat
www.bcn.cat/parcsijardins

DIRECTOR
Jordi Campillo

COORDINACIÓ
Noelia Rubio

CAP DE REDACCIÓ
Maria Rosa Salvadó

CONSELL DE REDACCIÓ
Maite Estrada, Patricia Falcone, Teresa Franquesa,
M. Alba Fransi, Dani García, Maria Molins, Margarita Parés,
Vicenç Ferrer, Montse Rivero, Coloma Rull

CONSELL ASSESSOR
DIRECCIÓ TÈCNICA DE PARCS I JARDINS DE BARCELONA:
Joan Andreu Verdagué
ESCOLA TÈCNICA SUPERIOR D'ARQUITECTURA DE BARCELONA:
Miquel Vidal
FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES (FAD): Xavier Rovira
DIPUTACIÓ DE BARCELONA: Manuel Canes
ESCOLA SUPERIOR D'AGRICULTURA DE BARCELONA (UPC):
Xavier Fàbregas
EL TINTER, S.A.L.: Àngel Panyella
CONSELL DE COORDINACIÓ PEDAGÒGICA DE BARCELONA:
Antònia Hernández
ASSOCIACIÓ DE PROFESSIONALS DELS ESPAIS VERDS DE
CATALUNYA (APEVC): Dina Alsawi
AGÈNCIA D'ECOLOGIA URBANA DE BARCELONA:
Salvador Rueda
OBSERVATORI DEL PAISATGE: Joan Nogué
COL·LEGI OFICIAL D'ENGINYERS TÈCNICS AGRÍCOLES DE
CATALUNYA: Xavier Argimon
BCN MONTJUÏC: Ferran Ferrer
INSTITUT DE RECERCA I TECNOLOGIA AGROALIMENTÀRIA
(IRTA): Pere Cabot

GESTIÓ, PRODUCCIÓ EDITORIAL I IMPRESSIÓ
El Tinter, S.A.L.
(empresa certificada ISO 9001, ISO 14001 i EMAS)
tel.: 93 357 00 50

COL·LABORADORS D'AQUEST NÚMERO
Antònia Arasa, M. Alba Fransi, Eulàlia Masdeu,
Servei de Projectes de la MMAMB.

ASSESSOR LINGÜÍSTIC
Marià Pou Nadal

FOTOGRAFIA
Dani García, Alonso José Fernández, Manel Raya

FOTO PORTADA
Dani García

DISSENY I DIRECCIÓ D'ART
Ruiz+company

PUBLICITAT I PATROCINIS
José Luis Almodí

SECRETARIA I SUBSCRIPCIONS
Núria Ugena

TIRATGE
10.000 exemplars

Barcelona Verda no comparteix necessàriament les opinions expressades pels autors dels articles publicats.

Copyright: Reproducció autoritzada amb indicació de la font. Se'n sol·licita còpia.

Aquesta revista utilitza la família tipogràfica Fedra.

Paper reciclat
Cyclus print Torras de 115 i 170 g

Editorial

Responsabilitats

Aquesta és una paraula que a vegades pesa. Responsabilitat, responsabilitzar-se, ser responsable. Tanmateix, és imprescindible per a la convivència i, si ens posem a pensar-hi, no ho és pas tant, de feixuc, tenir responsabilitats, perquè al final del camí sempre hi ha la recompensa del que està ben fet perquè n'hem assumit la responsabilitat, del que funciona com cal perquè hem estat capaços de responsabilitzar-nos-en... Ben mirat, un final feliç que ens condueix a una cosa tan important com és l'autoestima que sempre acompanya el deure complert amb gust. Les coses ben fetes, en definitiva. A aquestes altures potser us preguntareu: "Aquest discurs entre filosòfic i moral, què hi pinta, a B verda?" Doncs hi pinta, i molt.

Aquest estiu, l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona ha iniciat una campanya que està directament relacionada amb el sentit de la responsabilitat de cadascú. Em refereixo a *Juga net amb Barcelona, juga net amb el teu gos*, de la qual trobareu àmplia informació en el reportatge d'aquesta revista. Jugar net... quantes coses hi ha al darrere d'aquesta frase: lleialtat, mirar de cara i als ulls, honestat, sinceritat i... responsabilitat. Tot plegat, actituds que determinaran l'entorn on vivim, ja que l'entorn és el reflex de cadascun de nosaltres. Hem de jugar net amb els gossos que hem triat tenir cuidant-los i estimant-los, i hem de jugar net amb Barcelona recollint allò que el nostre gos no pot recollir. *Amo, tinc caca, m'ajudes?*, diu un dels cartells de la campanya. Jugar net amb Barcelona és tan senzill com això. En l'altre cartell, el gos pregunta: *Oi que mai m'abandonaràs?* Serem capaços de dir que no, que no l'abandonarem mai, a un gos quan ja ha passat el primer enamora-

ment de l'arribada a casa nostra? Una pregunta que requereix una resposta honesta i responsable. I dels gossos passem a les persones.

Amb l'arribada de l'estiu s'ha tornat a posar en funcionament la campanya per controlar el soroll desmesurat de les terrasses a la nit. Per què ens costa tant, quan anem de gresca –i Barcelona ho és, sortosament, una ciutat de gresca–, recordar la nostra necessitat de descans nocturn i, per tant, respectar la dels que dormen als pisos que hi ha sobre la terrassa del bar on estem xerrant amb els amics? De nou apareix el sentit de la responsabilitat, que, més enllà del descans d'uns veïns determinats, té a veure, sobretot, amb la capacitat de diferenciar la gresca de la cridòria, i de crear, a base de respecte, una ciutat divertida i vital on hi cap tot: la gresca dels que volen festa i el descans dels que volen dormir. Quina ciutat més agradable, aquesta; de fet, la del premi que sempre arriba quan assumim responsabilitats amb gust. Una ciutat que hem de construir entre tots plegats.

"Sigues el canvi que vulguis veure en el món", va dir Mahatma Gandhi ja fa més d'un centenar d'anys, i "Tenim l'opció d'usar el do de les nostres vides per fer del món un lloc millor", ens diu avui la gran etòloga i primatòloga Jane Goodall. El que ens estan dient, en definitiva, és que només assumint una responsabilitat positiva, sent agraïts i estimant el que ens envolta aconseguirem aquesta sostenibilitat que tant diem que volem. I què és sostenibilitat si no responsabilitat cap al que ens envolta? Que passeu un bon estiu!

Jordi Campillo
gerent de Medi Ambient
gerent de Parcs i Jardins

Notícies

Imma Mayol assisteix a la 4a. Conferència Europea de l'ICLEI

Entre el 23 i el 26 del juny passat es va celebrar, a Saragossa, la quarta conferència de l'ICLEI - Xarxa de Govern Locals per la Sostenibilitat, a la qual va assistir la regidora de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona, Imma Mayol. Els debats van girar al voltant del lema *Protegir el clima necessita més que paraules*. El principal objectiu d'aquesta trobada europea de l'ICLEI ha estat establir estratègies que permetin fer front d'una manera efectiva als desafiaments que està comportant el canvi climàtic, liderades pels governs locals que s'han compromès a aconseguir objectius de reducció d'emissions i polítiques de mitigació en molts casos més ambiciosos que les dels estats. Així mateix, en la conferència s'han determinat aspectes fonamentals per al posicionament dels governs locals europeus en la pròxima conferència de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic, que se celebrarà aquest any, a Poznań, a Polònia.

LA CONFERÈNCIA

En la primera jornada de la conferència es va fer una projecció del canvi climàtic en l'Europa del segle XXI i dels escenaris més enllà del 2010, els impactes i les reaccions i també un repàs dels precursors que han permès prendre posició als governs locals. Es va destacar la capacitat de les ciutats d'establir objectius clars per reduir els gasos d'efecte hivernacle i l'aplicació de plans d'acció pot reduir-les de manera efectiva en un període de temps determinat. Algunes ponències van destacar l'ús de les energies renovables a escala local –un dels exemples va ser l'Ordenança Solar de Barcelona, presentada per Toni Pujol, coordinador de Relacions Internacionals de l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona–, així com la necessitat dels edificis i districtes verds i d'avançar cap a un model de ciutat sense automòbils. La segona jornada es va dedicar a l'intercanvi d'experiències, a la presenta-

ICLEI és una associació internacional de governs locals compromesos amb el desenvolupament sostenible

La regidora de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona, Imma Mayol, acompanyada per la regidora delegada de Medi Ambient i Sostenibilitat de Saragossa, en la sessió de la quarta conferència de l'ICLEI, que va presidir Mayol.

1. Autobús de TMB propulsat amb gas natural.
2. Placa solar fotovoltaica de Can Cadena. El foment del transport públic en detriment del privat i l'ús d'energies renovables són dos dels mitjans per aconseguir ciutats amb menys emissions CO₂

Imma Mayol va presidir la sessió dedicada a la mitigació del canvi climàtic i a l'adaptació de les ciutats

PER SABER-NE MÉS:
www.iclei.org

ció d'accions iniciades a escala local per fer front al canvi climàtic i a l'establiment d'estratègies flexibles i integrades per gestionar-lo a partir de ciutats realment eficients quant a l'energia i els recursos i amb una major capacitat de recuperació. En la tercera i última jornada, durant la clausura, es va fer un resum estratègic de la conferència.

CIUTATS ACTIVES

Imma Mayol va presidir la sessió dedicada als objectius de reducció i adaptació al canvi climàtic i a les estratègies dels governs locals més enllà del 2012, any en què, un cop celebrades diverses conferències de les Nacions Unides, està previst que s'arribi a un nou acord global sobre el clima.

En la seva intervenció, Imma Mayol va destacar que les ciutats hauran de fer front a episodis meteorològics extrems cada cop més freqüents, com són la sequera o les onades de calor. Els efectes negatius del canvi climàtic són multidimensionals i no afecten només el nostre ecosistema, sinó també la infraestructura física de les ciutats, de les cases i dels carrers. També repercuteixen en els sectors econòmics, com l'agricultura, l'aprofitament forestal i la pesca. Fins i tot el turisme se'n veurà afectat directament.

Les propostes formulades per Imma Mayol en la seva intervenció tenen com a objectiu promoure la mitigació del canvi climàtic a partir de la vida quotidiana preparant les ciutats per a una economia baixa en carboni, actuant tant en els edificis (implantació de normes locals que afavoreixin les energies renovables) com en la mobilitat o en els habitatges; que l'administració local actui com a facilitador del canvi en tots els sectors; establir mesures que per-

metin compensar les emissions que de moment no es redueixen, i adaptar les ciutats per a les conseqüències d'un futur canvi climàtic. Així, fer front al canvi climàtic en les pròximes dècades i conservar la mitjana d'escalfament del planeta per sota dels 2 °C implica aconseguir un canvi cap a una economia global baixa en carboni, on les ciutats seran les protagonistes.

XARXA DE GOVERNS LOCALS

L'ICLEI és una associació internacional de governs locals i associacions de governs locals, regionals i nacionals que s'ha compromès amb el desenvolupament sostenible. Va ser creada l'any 1990, amb el patrocini del Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA) i la Unió Internacional de les Autoritats Locals (ULA). Actualment formen part de l'ICLEI més de cinc-centes ciutats i associacions de governs locals. Com a organització, l'ICLEI dóna suport als governs locals per generar consciència política en qüestions relacionades amb la sostenibilitat local i fomenta l'establiment de plans d'acció que permetin accelerar l'avenç cap a un desenvolupament sostenible. Les convencions europees de l'ICLEI tenen lloc cada tres anys i ofereixen als seus membres l'oportunitat d'intercanviar experiències que els permetin aconseguir els seus objectius de sostenibilitat. Les edicions anteriors es van celebrar a Göteborg (1998), Oslo (2002) i Tilburg (2005). El pròxim congrés de l'ICLEI serà a escala mundial i se celebrarà el juny de l'any vinent, a la ciutat canadenca d'Edmonton, prèviament a la cimera sobre el canvi climàtic de les Nacions Unides, que tindrà lloc el 2009, a Copenhaguen.

Gaudir de la nit respectant el descans del veïnat

Amb l'arribada de l'estiu, l'Ajuntament de Barcelona ha tornat a posar en marxa, per vuitè any consecutiu, la Campanya de Minoració del Soroll de l'Oci Nocturn, que s'allargarà fins a finals d'agost. Les actuacions es duran a terme les nits tant dels caps de setmana com dels dies laborables, tot i que s'intensificaran els dies de la setmana en què es registra una major afluència de públic als locals d'oci nocturn. L'objectiu és sensibilitzar la ciutadania de la necessitat de conciliar l'oci nocturn amb el descans del veïnat, crear un clima de respecte cap a aquest descans i aconseguir que els diferents agents implicats en el soroll generat per l'oci nocturn col·laborin per reduir-lo. Altres objectius són consolidar les actuacions fetes en anys anteriors, conèixer de manera exhaustiva el grau de compliment de la normativa per part dels establiments i promoure, quan calgui, actuacions sancionadores. L'àmbit de la campanya és tota la ciutat, tenint en compte les característiques de les diferents zones d'oci i amb especial atenció als districtes de Ciutat Vella i Gràcia, on a l'estiu hi ha la major oferta de locals d'oci nocturn de Barcelona i un ús més intensiu de l'espai públic.

ACTUACIONS

Els inspectors de la campanya s'encarregaran de comprovar el compliment de la normativa per part dels establiments: que els locals comptin amb els elements necessaris per a la reducció del soroll i que els establiments compleixin els horaris i no siguin permissius amb possibles actituds incíviques dels clients.

A part dels inspectors, en la campanya, també hi participaran promotors, que s'ocuparan de difondre-la entre els titulars o encarregats dels establiments sol·licitant-los que s'hi adhereixin, a més de recordar-los la normativa municipal. Quant als clients dels locals d'oci, els promotors també s'encarregaran de posar-los de manifest que cal respectar el descans dels veïns. També hi haurà actuacions de mims al carrer amb la finalitat de transmetre el missatge de la campanya a la ciutadania d'una manera lúdica. Passat l'estiu està previst analitzar les dades del 2008 i comparar-les amb les del 2007 per confeccionar un mapa d'oci nocturn, situar l'oferta de la ciutat i conèixer en detall les característiques de les diferents zones.

Cartell de la campanya

Cloenda Agenda 21 Escolar

El juliol passat van tenir lloc els actes de clausura de l'edició 2007-08 de l'Agenda 21 Escolar (A21E) de Barcelona. El dia 3, a l'Auditori Winterthur, es va celebrar la cloenda dels centres d'Educació Infantil i Primària, i el dia 5, a l'edifici Vèrtex de la Universitat Politècnica de Catalunya, la de l'A21E dels centres d'Ensenyament Secundari. L'Agenda 21 Escolar, que es va iniciar a Barcelona el curs 2001-02, és un projecte d'educació, participació i implicació cívica. També vol ser un reconeixement, un estímul i un suport a la tasca d'educació ambiental que ja fa anys que desenvolupen molts centres i una nova oportunitat per reforçar els vincles entre escola i ciutat. En aquest curs 2007-08 han participat en l'Agenda 21 Escolar 198 centres, i en el 2008-09 està previst que aquesta xifra augmenti fins a 239 centres educatius, cosa que representaria un increment del 17,5%.

Juga i llegeix a la platja!

Els que vulguin una estona de lectura a la platja poden acudir a les Biblioplatges que hi ha al Centre de la Platja i a l'espigó de Bac de Roda

A més de banyar-s'hi i prendre-hi el sol, a l'estiu, a les platges de Barcelona, s'hi poden fer una gran quantitat d'activitats organitzades pel Centre de la Platja, que trobareu detallades a les "Pàgines verdes" d'aquest número de *B verda*. Com a novetat, aquest any han entrat en funcionament la Ludoplatja, un servei de ludoteca amb préstec gratuït de cubells, motlles, pales i altres estris per jugar amb la sorra, i l'Esportplatja, que ofereix un servei de lloguer, també gratuït, de xarxes i pilotes de vòlei platja, pales i pilotes de tennis de platja, jocs de petanca i plats voladors. Aquests serveis els

podreu trobar, fins al mes de setembre, de manera fixa al Centre de la Platja i a l'espigó de Bac de Roda i de manera itinerant a les platges de Llevant i Bogatell. Els que desitgin una estona de lectura poden acudir a les Biblioplatges que hi haurà instal·lades fins al setembre al Centre de la Platja, a la Barceloneta, i fins a l'agost a l'espigó de Bac de Roda, amb un horari ininterromput des de les onze del matí fins a les set de la tarda. Hi trobareu premsa diària, revistes còmics i llibres, i el préstec és de franc. Per a més informació: www.bcn.cat/platges

Nous pagesos als horts urbans

El juliol passat es van renovar les concessions de parcel·les en dos horts urbans de Barcelona. El dia 2 es van sortejar les de l'hort de la Trinitat, a Sant Andreu, que incorpora les noves parcel·les que s'han instal·lat en l'ampliació d'aquest hort inaugurada el

maig passat. El dia 7 de juliol es van renovar les concessions de sis de les cinquanta-dues parcel·les que hi ha a l'hort de Can Mestres, a Sants-Montjuïc. Els nous adjudicataris de les parcel·les podran conrear-les durant un període de cinc anys.

Acte de renovació dels adjudicataris de les parcel·les de l'hort urbà de la Trinitat

Amics dels Jardins fa seixanta anys

L'any 1947, un grup de persones interessades en la jardineria van demanar al Servei Municipal de Parcs i Jardins de Barcelona que l'Escola de Jardineria organitzés un curs per a aficionats. El curs el va dirigir Joan Pañella, i va tenir tant d'èxit que els participants van decidir crear una associació, Amics dels Jardins, que els permetés ampliar els coneixements adquirits en el curs. L'altre gran objectiu d'aquest primer nucli, que va iniciar les activitats el 1948, va ser la construcció i conservació dels espais verds de la ciutat. D'això ja fa seixanta anys, durant els quals Amics del Jardins ha fet una gran tasca divulgativa i de defensa del patrimoni verd.

“Sempre hem treballat perquè les ciutats i els jardins no siguin incompatibles, per defensar els jardins antics, per descobrir els secrets de les plantes i per aconseguir que no es perdin els espais encara lliures.” Ens ho diu la senyora Montserrat Tortras, presidenta des del 1984 d'Amics del Jardins, quan comença a explicar-nos què han estat aquests seixanta anys d'una entitat que actualment aplega quatre-cents socis. Al llarg de tot aquest temps, Amics dels Jardins ha organitzat més d'un miler de

cursos, conferències i xerrades sobre temes relacionats amb els jardins; viatges per conèixer jardins, fires i exposicions florals, vivers i espais naturals, i exposicions amb temes que van des dels jardins en miniatura fins als mobles amb dissenys florals. I des de fa vint-i-cinc anys posa a disposició dels socis i els aficionats en general un consultori de jardineria.

Amics dels Jardins ha col·laborat amb altres entitats i amb les administracions públiques per posar en valor els jardins i la jardineria. L'any 1984, aquesta entitat va instituir els Premis Catalunya en Flor, que atorga cada quatre anys als municipis que destaquen per la qualitat dels seus espais verds i l'ornament floral de la població. Quant a les publicacions, sobresurt *Los jardines de Barcelona*, editat en dos grans volums francament excepcionals.

Tota aquesta tasca ha estat orientada a aconseguir que les grans urbs disposin de prou espais dedicats a parcs i jardins, fomentant-ne la creació, i vetllar perquè els ja existents –siguin públics o privats– comptin amb la protecció de les administracions en el cas de veure's afectats per renovacions urbanístiques.

L'associació Amics dels Jardins va ser creada l'any 1948 per un grup d'aficionats a la jardineria

Aquest 2008, Amics dels Jardins ha organitzat nombrosos actes commemoratius del seixantè aniversari. En la fotografia, la mesa presidencial de l'acte celebrat el maig passat a la Universitat de Barcelona, amb els membres de la junta de l'associació

La senyora Montserrat Tortras,
presidenta d'Amics dels jardins

Aquesta entitat ha fet nombreuses actuacions en defensa dels parcs i els jardins

Uns objectius estatutaris d'Amics dels Jardins que la senyora Tortras destaca, perquè considera que en el moment en què es van establir, a finals de la dècada dels quaranta, van ser molt avançats. Quant a les sis dècades d'existència, la presidenta d'Amics dels Jardins assenyalava que "per a una entitat, celebrar el seixantè aniversari de la seva creació és important, perquè això vol dir que els seus principis fundacionals encara són vigents".

SALVAGUARDAR EL VERD

Un dels aspectes més destacats de la feina feta per Amics dels Jardins són les actuacions a favor dels espais verds, promovent i participant en nombroses campanyes en defensa dels parcs i els jardins. La integritat del Parc de la Ciutadella, l'oposició a diverses segregacions que es volien fer a la muntanya de Montjuïc, la salvaguarda del Jardí de l'Ateneu Barcelonès, la protecció de l'arbrat de la Via Augusta en el projecte de transformació d'aquesta avinguda entre l'av. Diagonal i la pl. Molina i la promoció de la rehabilitació del Parc del Laberint d'Horta i el Parc Güell, a Barcelona, i de les Reials Drassanes de Sevilla són actuacions significatives.

"Al Parc de la Ciutadella sempre li han anat prenent terreny", assenyalava la senyora Tortras. "La primera invasió va arribar amb l'Exposició Universal de 1888, i més tard es va pensar a instal·lar-hi el gran mercat del peix o transformar-lo en un gran parc zoològic. Amics dels Jardins ens hi vam oposar al·legant que, quan va fer la donació dels terrenys de l'antiga ciutadella militar a Barcelona, el general Prim va posar com a condició que els terrenys fossin destinats al gaudi de la ciutadania. I ens en vam sortir!"

A punt d'acabar la conversa, la senyora Tortras parla del futur: "Darrerament, tot ha canviat, i tenim nous reptes a assumir, com el canvi climàtic i la manca d'aigua. Això fa necessari un nou enfocament de la jardineria, amb plantes que s'adaptin." Uns criteris d'avui que s'afegeixen als que fa seixanta anys van esperonar un grup d'aficionats a la jardineria a vetllar pels espais verds de les ciutats.

Arbres monumentals a internet

L'Observatori del Paisatge de Catalunya ha creat un nou espai en el seu *web* dedicat als arbres monumentals i singulars que conformen el patrimoni paisatgístic col·lectiu. És el dossier *Arbres monumentals i singulars*, amb l'adreça: www.catpaisatge.net/dossiers/arbres/cat/index.php.

Els arbres monumentals i singulars que es poden contemplar en el territori són, malauradament, menys dels desitjats. El creixement urbanístic dels pobles i ciutats, l'ampliació i construcció de noves infraestructures o les transformacions en la gestió del món rural no sempre han estat prou respectuosos amb aquests exemplars, que són veritables símbols del territori.

L'acció humana, però, no ha estat l'única responsable de la desaparició d'alguns exemplars coneguts. El cicle vital de la natura també marca els seus ritmes, de manera que temporals d'aigua i vent o malalties i atacs parasitaris fulminants són altres factors responsables que en desapareguin.

TASCA DIVULGATIVA

Cal tenir molt present que accions i decisions que ara prenem sobre cert arbrat notable condicionaran el futur dels nous arbres singulars i monumentals de les generacions de demà. En aquest sentit, l'objectiu que proposa el nou dossier sobre arbres monumentals i singulars –consultable en català, castellà, anglès i francès– és difondre l'existència i la importància ecològica,

històrica i simbòlica dels arbres monumentals i singulars que hi ha en els paisatges de tot el món, prioritzant els que hi ha a Catalunya i que estan inclosos en *webs* actius. El dossier també pretén recollir, classificar, ordenar i fer disponibles al públic d'una manera senzilla les iniciatives, centres, institucions, notícies o llibres sobre els arbres monumentals i singulars a Catalunya i a escala internacional. El dossier, pensat perquè sigui útil tant per a persones especialitzades com per al públic en general, anirà creixent i actualitzant-se periòdicament.

Aquest nou dossier sobre arbres monumentals s'afegeix al que ja hi ha sobre els paisatges de la pedra seca, que des que es va crear ha anat incrementant els continguts gràcies a la valuosa col·laboració d'institucions, entitats i particulars.

Aquest lloc *web* ha estat pensat per ser útil tant a persones especialitzades com al públic en general

Premis Acció 21 2008

El Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat convoca per sisè any els Premis Acció 21 amb l'objectiu d'estimular iniciatives d'acció dels diferents col·lectius ciutadans que suposin una contribució efectiva a la consecució dels objectius del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat-Agenda 21 de Barcelona. En total es convoquen cinc premis per a les millors iniciatives d'acció en funció dels deu objectius del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat. Es tracta d'accions exemplificadores i generalitzables, que estiguin en curs o s'hagin fet en l'últim any. Els premis seran, com a màxim, de 6.000 € per cada iniciativa seleccionada. En els casos que les memòries justificatives així ho aconsellin, aquest import podrà ser inferior. Es podran presentar a aquesta

convocatòria de premis totes les entitats, organitzacions i empreses de Barcelona, incloses les d'àmbit de barri o districte. El termini de presentació es tancarà el 30 de setembre del 2008. La documentació s'haurà de lliurar a qualsevol dels registres municipals fent-hi constar clarament que es presenta als Premis Acció 21. L'acte de lliurament dels premis tindrà lloc durant el desembre del 2008 i s'anunciarà amb antelació a tots els presentats. Per a més informació: Secretaria de l'Agenda 21, Centre de Recursos Barcelona Sostenible, Nil Fabra, 20. Tel.: 93 256 25 93, fax: 93 237 08 94, a. e.: agenda21@bcn.cat, *web*: www.bcn.cat/agenda21/accio21/premis.htm

Un cop de sort

Maria Rosa Salvadó i Masdeu,
periodista,
cap de redacció de B verda

No entendré mai com algú va abandonar aquell cadell de poc més d'un mes i mig. Possiblement, la mala consciència i també l'atzar van decidir el lloc: l'àrea per a gossos del Parc de Joan Miró. Qui, ara fa dotze anys, va deixar-hi abandonat aquell cadell, segurament va pensar que allà algú el recolliria. Jo vivia al costat del parc. El cadell el va trobar una veïna del barri que ja tenia un gos i que vivia en un pis molt petit. Buscava casa al cadell abandonat i, afortunadament per a mi, me'l vaig quedar. Aquesta és la meva història i la de la meva gossa, *Olivia* (en honor d'Olivia de Havilland), però podria ser la història de molts gossos i de moltes persones. Quan, sobretot a l'estiu, els refugis s'omplen a vessar d'animals que han estat fredament abandonats, em pregunto quina és la raó perquè això passi. Els gossos, al marge del sofriment que els representa estar engabiats sobrevivint en un refugi, no entenen què han fet per ser abandonats per aquells que tant estimen. Els gats encara se'n senten més, i molts moren de tristor. Deixen de voler viure. No es tracta de fer un drama, però tampoc s'han d'amagar les conseqüències dels abandonaments. Què sentiríem nosaltres si ens abandonessin? Aquesta és la primera gran pregunta.

El divulgador científic Eduard Punset, referint-se a les emocions, en el seu llibre *El viatge a la felicitat*, explica una cosa molt interessant: un gos o t'estima o no t'estima. Punt. Els humans tenim emocions i sentiments barrejats d'amor-odi. Deu ser per aquest motiu que ens costa tant ser lleials a un gos... i a tantes altres coses. Saber-ho no ha de ser en absolut una justificació de determinats comportaments, sinó un avís. Barregem constantment emocions i sentiments. Per tant, hem de ser molt conscients del que comporta fer-nos càrrec d'un gos, d'un gat o de l'animal de companyia que sigui. Els que hem triat som nosaltres, no pas ells. Tot plegat em porta a pensar que la clau està en una formació en valors que equilibri la nostra dualitat i que estructurï la nostra personalitat a les escoles i, sobretot, en l'entorn familiar, i que es fonamenti en el respecte i en el sentit de la responsabilitat.

Fa anys, la Fundació Purina va fer un anunci en què es veia un gos sol al mig d'una carretera, mirant-nos. *Ell mai no ho faria*, deia l'anunci (això de deixar-nos "tirats" al mig d'una carretera). Per què ho fem? Aquesta és l'altra gran pregunta, aparentment contestada una mica més amunt. Hi ha moltes possibilitats a explorar. Tanmateix, aquestes ombres s'il·luminen amb actituds generoses, com les dels voluntaris que van cada dia als refugis i treuen a passejar els gossos als quals va tocar un mal amo, o els propietaris que fan el que han de fer, perquè la cosa no té més mèrit que aquest: cuidar el que has triat tenir. Qui alguna cosa vol, alguna cosa li costa. I al final hi ha premi segur.

I l'*Olivia*? Doncs, mentre escric està, com sempre, pacientment ajaguda al meu costat, esperant que acabi d'una vegada amb tanta filosofia. Li he dit: "*Olivia*, et faré famosa." Ella m'ha mirat de reüll, amb una certa displicència, com volent-me dir: "I, en lloc de fer-me famosa, per què no anem a donar un volt?" Els gossos, el que volen és afecte, menjar, passejar, divertir-se. Viure, en definitiva. La resta són orgues. Tenen molt més clar el que volen que nosaltres, tan *sapiens* que ens pensem que som. Si de tant en tant prioritzéssim, encara que només fos una mica, aquests desitjos tan simples (i tan importants!), estaríem molt més tranquils, seríem molt més feliços... i no faríem tantes bajanades. Val la pena fixar-s'hi i prendre'n nota, això sí és que un bon dia la fortuna ens beneeix amb el cop de sort d'un gos aterrant en la nostra vida.

Ajuntaments sostenibles

Agenda 21

Les administracions públiques, que sovint demanen la implicació dels sectors privats i de la ciutadania en la protecció del medi ambient, tenen una gran capacitat exemplificadora i d'adopció de mesures que afavoreixin els criteris sostenibilistes en el conjunt de la societat. Des de l'any 2001, l'Ajuntament de Barcelona està adoptant mesures en aquest sentit, tant internes com en els plecs de contractació.

En el procés de transició cap a la sostenibilitat, les administracions públiques tenen una responsabilitat principal: la d'impulsar polítiques i programes que responguin als principis del desenvolupament sostenible. Una d'aquestes polítiques és l'ambientalització de la mateixa administració pública, és a

dir, la introducció de paràmetres ambientals en el conjunt de l'acció municipal.

En els darrers anys, i sota l'impuls del Programa Oficina Verda, l'Ajuntament de Barcelona ha introduït canvis en aquesta direcció. Canvis que afecten la millora de circuits interns, com ara l'ús del paper reciclat, la recollida selectiva interna i la introducció de productes de comerç just, entre d'altres.

AMBIENTALITZACIÓ DELS CONTRACTES

Un aspecte molt important de l'ambientalització de l'administració és la introducció de criteris ambientals i socials en els plecs de condicions per a la contractació pública municipal.

Un aspecte destacat de l'ambientalització de l'administració és la introducció de criteris ambientals i socials en la contractació pública

Des de l'any 2004, tots els productes de fusta adquirits per l'Ajuntament de Barcelona han de tenir una procedència certificada sostenible

1. En els centres de treball municipals es segueixen els principis de l'Oficina Verda
2. Parcs i Jardins ha estat la primera empresa municipal que ha introduït clàusules ètiques en la compra de la roba de treball

1.

2.

L'Ajuntament de Barcelona ha incorporat criteris de sostenibilitat en la compra de tots els productes de fusta

Els criteris ambientals que s'exigeixen s'orienten en l'oferta real del mercat actual i promouen la utilització dels millors productes disponibles. A més, en alguns casos es vol incentivar la certificació ecològica de productes. Cada vegada són més els departaments municipals que incorporen criteris ambientals en les seves contractacions. Els equips informàtics, el paper en raima, el material i els equips d'oficina, el mobiliari, els consumibles d'informàtica, el contracte de neteja d'edificis, la neteja i conservació de les fonts públiques i ornamentals, el subministrament global de carburants i lubricants per a vehicles, el manteniment integral de l'espai públic i l'enllumenat públic en són alguns exemples. Aquestes mesures permeten definir les característiques ambientals dels productes que es compren o s'utilitzen durant la prestació del servei, i també prohibeixen els productes o substàncies amb repercussions ambientals negatives. Així mateix, s'incentiva la formació ambiental del personal que presta un servei, o fins i tot la possessió d'un sistema de gestió ambiental del licitador (EMAS o ISO 14001); s'exigeix responsabilitat del licitador en la correcta gestió de residus durant la prestació d'un servei, i es promou l'ús d'energies renovables i la reducció del soroll ambiental i de les emissions de gasos contaminants.

LA FUSTA, SOSTENIBLE

La tala indiscriminada i abusiva de boscos és un dels principals problemes ambientals. La política responsable de compra de fusta de l'Ajuntament de Barcelona és un bon exemple dels criteris de sostenibilitat dels contractes municipals i respon a la voluntat de disminuir l'impacte ambiental de la ciutat sobre el planeta contribuint a la gestió racional i a l'aprofitament sostenible dels recursos forestals. Així, a proposta del Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat,

l'Ajuntament de Barcelona va aprovar el 2004 una política responsable de compra de fusta que preveu la incorporació de criteris de sostenibilitat en la compra de tots els productes de fusta, sigui per a manteniment de l'espai públic, obres, subministrament de mobiliari o altres àmbits, que exclou la compra de fustes procedents de tala il·legal o de països en guerra, i estableix una prioritització de certificacions forestals segons la qual es dona més puntuació a les més exigents: s'atorguen més punts a la certificació FSC (Forest Stewardship Council) i, després, a la PEFC (Pan European Forest Certification), entre d'altres.

LA ROBA, NETA

L'Ajuntament de Barcelona és un gran consumidor de productes tèxtils, bàsicament de roba de treball per a col·lectius específics (jardiners, guàrdia urbana, bombers). És per aquest motiu que la introducció de clàusules ètiques en els contractes de subministrament vol garantir que els productes tèxtils hagin estat produïts respectant els criteris de l'Organització Internacional del Treball (OIT), com són la prohibició del treball infantil o el respecte dels drets laborals fonamentals. Parcs i Jardins ha estat la primera empresa pública espanyola que ha introduït clàusules de responsabilitat social corporativa i criteris ètics en els plecs de subministrament de vestuari, exigint a les empreses licitadores, com a requeriment en la solvència tècnica, que els teixits i altres materials utilitzats en la producció, així com el mateix procés productiu, respectin els drets laborals bàsics recollits en les declaracions de l'OIT respecte als drets dels treballadors, i amb una política compromesa de gestió quant a medi ambient i prevenció de riscos laborals. Per als espais verds, una roba verda i socialment neta.

Antònia Arasa

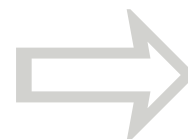
Parcs i Jardins ha introduït clàusules de responsabilitat social corporativa i criteris ètics en la compra de vestuari

Manuel Ribas i Piera

El personatge

arquitecte urbanista

“Paisatgisme és la forma de l'entorn”

Doctor en Arquitectura i llicenciat en Dret, Manuel Ribas va començar a defensar en la dècada dels vuitanta el paisatgisme com a disciplina dins del camp de l'arquitectura i l'urbanisme. Ha format part del Grup R d'arquitectes, ha estat catedràtic d'Urbanisme a la Universitat Politècnica de Catalunya i posteriorment professor emèrit. Entre altres treballs, ha redactat els plans urbanístics de Palma i Tortosa, és autor del nou campus de la Universitat de Barcelona a la Vall d'Hebron i ha escrit *Jardins de Catalunya*. L'any 2001 se li va atorgar la Creu de Sant Jordi.

Urbanisme és paisatge?

Crec que fins ara no ho ha sigut, perquè han predominat els aspectes tècnics de l'urbanisme, que n'hi ha molts, mentre que, en el paisatgisme, ningú se n'ha preocupat, dels aspectes tècnics. S'han

preocupat més aviat de l'estètica, i encara avui hi hauria bastants arquitectes i urbanistes que dirien que són dues coses diferents. Fa bastants anys vaig dir que el nou nom de l'urbanisme seria paisatgisme, perquè, per mi, fer urbanisme –no tant quan poses la claveguera i l'aigua com quan distribueixes els edificis, les places, els carrers i les perspectives– és fer paisatge. Jo parteixo d'un paisatge verd i d'un paisatge urbà, i aquest paisatge urbà molts l'hem anomenat urbanisme, i potser tampoc està tan malament. En qualsevol cas, crec que hi ha una confusió entre els aspectes composius de l'estètica i els aspectes funcionals, que són els que acompanyen sempre el projecte urbanístic. Per dir-ho d'alguna manera, l'urbanisme està a cavall entre les ciències i l'art, i el paisatgisme, com a art, forma part d'aquest poti-poti que ho aplega tot.

“Fa bastants anys vaig dir que el nou nom de l'urbanisme seria paisatgisme”

“Crec que hi ha una confusió entre els aspectes compositius de l'estètica i els aspectes funcionals”

“La posició d'una zona verda a dins de la ciutat és l'aspecte que permet traspasar la barrera”

Com definiria el paisatgisme?

Jo primer defineixo paisatge: és la forma de l'entorn. Trobar una frase curta em va costar molt, perquè hi ha una altra manera de dir-ho: la suma de sensacions que els cinc sentits perceben en una volta de 360 graus des d'allà on ets tu, però em sembla molt més filosòfic dir “la forma de l'entorn”. Em sembla que queda clar. L'entorn que és? Doncs això: la suma d'olors, de colors, de vent o calma, de fred o calor, del color del terra, de relleu amb més o menys pendent... Per mi, això és l'entorn, i, si estudies la forma d'aquest entorn, estàs fent l'estudi del paisatge. Com hi poso l'urbanisme, a dins? Parlant de paisatge urbà i paisatge rural. Per tant, el paisatge urbà és urbanisme cent per cent; és a dir, que, en certa manera, crido l'atenció sobre els aspectes paisatgístics de l'urbanisme. Que la gent no es pensi que quan modifiquen, posem per cas, la plaça Urquinaona estan fent un projecte d'urbanisme. Home, sí que l'estan fent, però també estan alterant –millorant o empitjorant– el paisatge urbà de Barcelona.

Quan va començar a parlar de paisatgisme?

L'any 1982. Molts companys del meu departament a l'Escola Superior d'Arquitectura de Barcelona es van enfadar molt, perquè van dir que això era una bestiesa, que l'urbanisme era l'urbanisme, seguit per una qüestió d'identitat i de fidelitat. Ara, aquests mateixos, no diré que em donin la raó, perquè això costa molt que passi, però s'adonen que el concepte de paisatgisme és molt més genèric que el d'urbanisme, perquè agafa el paisatge del camp i el de la ciutat. Per exemple: la plaça Lesseps és un projecte d'urbanisme perquè hi ha uns grans components tècnics: soterranis, clavegueres, metros que s'han d'encreuar sense que hi hagi cap conflicte, etc. Però quan s'acabi ha de fer bonic, ha de lligar amb l'església dels Josepets, ha de lligar amb aquell edifici alt que va fer l'arquitecte Florensa... En fi, hi ha tot una problemàtica per fer-ho anar bé amb les peces circumdants. Jo parteixo de la base que l'art, si no és relació, no és res. Dit d'una manera més bèstia (és el que jo els deia als meus alumnes, i es quedaven molt parats): l'espai no existeix sense omplir-lo. Si podem parlar d'espai i de relacions espacials i coses d'aquestes és perquè hi ha objectes relacionats. Per això haig de dir que sóc estructuralista, i l'estructuralisme avui en dia és una cosa molt passada de moda, però a mi em resol teòricament i mentalment moltes d'aquestes incògnites de l'estètica. Repeteixo: un espai totalment buit no significa res, però quan hi entren els volums, els colors, el vent, les olors... és quan allò comença a tenir un significat.

El paisatgisme és la implantació del verd en l'urbanisme o és alguna cosa més?

El verd és el material per treballar en paisatgisme, però, per exemple, fer un monument, o fer una paret grossa, o fer una escalinata de pedra, també és paisatge. La famosa escalinata d'Odessa de la pel·lícula *El cuirassat Potemkin* és un escenari fantàstic de paisatge.

Barcelona, com la veu paisatgísticament parlant?

Molt bé, perquè tenim el mar i la serra de Collserola, que és una meravella. Barcelona, en el fons, és una mena de cassola limitada per aquesta serra i la platja. És mitja circumferència. Madrid són 360 graus, però t'hi perds, i aquí, no. Ara, l'urbanisme aquest salvatge sí que fa que es perdi la continuïtat de la ciutat cap als altres pobles propers. Abans era molt clar quan es passava de la Barcelona ciutat a la Barcelona dels voltants, i això fa que, per mi, Barcelona sigui el Pla Cerdà, que, tot i ser un pla plenament urbanístic, coopera a donar aquesta nota de paisatge que té Barcelona.

Els Jocs han representat un tomb?

Sí, sí, sens dubte, fins i tot en la manera de pensar. Vaig quedar parat. Ara, les coses s'estan fent d'una altra manera. Abans feies un raonament de verd i deies: “Això és una zona verda.” Però, a partir dels Jocs, això es va plantejar molt seriosament.

Cap on creu que haurien d'anar el planejament urbà i el disseny de zones verdes?

El disseny de zones verdes té una entitat, com la té la façana d'un edifici, només això. La posició d'aquesta zona verda a dins de la ciutat és l'aspecte que permet traspasar la barrera. És com quan Alícia passa a l'altre costat del mirall al país de les meravelles. T'adones que allò és molt important, també pel que té al voltant. És aleshores quan l'urbanisme ha passat a paisatgisme. És a dir: hi ha un urbanisme cec, que es pensa que allà comença i acaba, i hi ha l'urbanisme que té entitat perquè passa a ser paisatgisme. Jo crec que això s'anirà refermant a partir del moment en què en l'urbanisme tingui primàcia el paisatge urbà, la composició.

Maria Rosa Salvadó

B verda

La feina dels jardiners de Barcelona

Hyperium SP

CIUTAT VELLA

Avinguda de la Catedral

Aquesta avinguda està ornamentada amb 15 tipuanes (*Tipuana tipu*), que fan una bona ombra. Les últimes feines de manteniment han consistit en una poda d'aixecament de capçada.

Parc de la Ciutadella

La Plaça d'Armes que hi ha davant del Parlament de Catalunya, dissenyada per J.-C.-N. Forestier, és un dels indrets més emblemàtics del Parc de la Ciutadella. Està voltada de tanques vegetals d'*Evonymus japonicus* amb formes geomètriques. Recentment s'han retallat perquè mantinguin la qualitat.

Passeig Marítim de la Barceloneta

Els massissos de pitòspors (*Pittosporum tobira*), una de les espècies d'arbustos que hi ha en aquest passeig, s'han podat i se n'ha rebaixat l'alçada.

EIXAMPLE

Pont de Marina

En aquest pont, situat a sobre del Parc de l'Estació del Nord, s'ha retallat la planta enfiladissa que s'hi havia adherit, amb la finalitat de facilitar les feines de sanejament estructural del pont que ben aviat farà el Servei d'Estructures Viàries de l'Ajuntament de Barcelona.

Plaça de la Sènia

Les feines de millora integral de l'espai que s'han fet en aquesta placeta han consistit en la desbrossada i neteja general, la retallada de la tanca vegetal i l'escatada de les males herbes i dels brots procedents de les arrels dels arbres.

Passeig de Gràcia

S'han podat i netejat de males herbes 1.500 m² de parterres amb vorades de *Viburnum odoratissimum*. Al voltant dels arbustos s'han fet olles per aprofitar millor l'aigua de reg.

SANTS-MONTJUÏC

Castell de Montjuïc

La zona del fossat del castell de Montjuïc està enjardinada amb tanques vegetals de pitòspor (*Pittosporum tobira*) i d'*Evonymus japonicus* i amb 28 mates d'aquesta última espècie d'arbrust, a les quals s'ha donat forma de bola. Els últims treballs de manteniment han consistit a retallar-les.

Jardins dels Drets Humans

S'han eliminat les males herbes dels 4.200 m² de parterres i s'ha posat escorça de pi en una superfície de 2.300 m² amb heura (*Hedera helix*) i plantes vivaces per conservar millor la humitat del sòl i evitar que les males herbes s'hi reproduïxin.

Jardins del Teatre Grec

Les feines de posada a punt d'aquests jardins abans de l'inici del Festival Grec han consistit, entre altres actuacions, en la retallada de les tanques vegetals amb formes geomètriques.

LES CORTS

Jardins de la Torre Melina

Els últims treballs de manteniment en aquests jardins han consistit en una neteja general, la poda de 1.130 m² de superfície d'arbustos i la desbrossada de 1.130 m² de talussos.

Carrer Sant Ramon Nonat

En aquest carrer s'ha fet una poda de reducció de capçada a 42 *Gleditsia triacanthos*, que s'han assegurat amb aspres.

Jardins de la Creu de Pedralbes

Per mantenir-ne la qualitat s'han retallat les tanques vegetals que hi ha en els 900 m² de parterres d'aquests jardins.

SARRIÀ-SANT GERVASI

Parc de Monterols

L'última actuació de millora general de la vegetació del parc ha consistit en la poda de neteja i aclarida d'uns 2.300 m² de zones arbustives.

Plaça Pep Ventura

Els arbustos que hi ha en els 350 m² de parterres situats a banda i banda de les escales que donen accés a aquesta plaça han estat objecte de feines de poda.

Jardins de la Costa

S'han desbrossat els 3.000 m² que ocupen els jardins i s'han esporgat els arbustos que hi ha plantats en 600 m² de parterres.

Jardins de Can Castelló

En aquests jardins històrics hi ha moltes palmeres, la majoria altíssimes i centenàries. Les últimes feines de manteniment han consistit en l'eliminació de les branques seques de 22 palmeres de Canàries (*Phoenix canariensis*).

Avinguda de la Catedral

1. Pont de Marina
2. Castell de Montjuïc
3. Jardins de la Torre Melina
4. Parc de Monterols
5. Carrer Esteve Terrades
6. Parc del Laberint d'Horta
7. Plaça Harry Walker
8. Carrer de Santa Marta
9. Carrer Cantàbria

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

GRÀCIA

Carrer Esteve Terrades

Aquest carrer està enjardinat amb 110 iuques (*Yucca elephantipes*). Per mantenir-ne la qualitat se'ls han eliminat les fulles seques.

Plaça Alfons Comín

Als 10 tarongers (*Citrus aurantium*) que ornamenten aquesta plaça se'ls ha fet una poda de formació.

Park Güell

La planta que enjardina la cascada monumental que hi ha a l'entrada del parc pel c. Olot ha estat objecte de feines de neteja. L'actuació s'ha fet en coordinació amb el Departament de Patrimoni de l'Ajuntament, que s'ha encarregat de la restauració de la canalització d'aigua i del mosaic de la cascada. També s'han netejat de fulles seques les 80 palmeres de Canàries (*Phoenix canariensis*) que hi ha al pg. de les Palmeres i a la zona monumental del parc, i s'han retirat els arbusts fets malbé per la sequera.

HORTA-GUINARDÓ

Parc del Laberint d'Horta

En aquest parc històric hi ha una extensa zona forestal. Per prevenir i, si cal, extingir possibles incendis s'han arreglat els camins d'accés dels vehicles de bombers.

Avinguda de l'Estatut de Catalunya

L'assecada del xiprer és una infecció originada per fongs que provoquen el marcitament i la mort de la zona infectada de la planta. Als xiprers afectats que hi ha en aquesta avinguda se'ls ha fet un tractament tant a la part aèria com als escocells.

Parc de la Vall d'Hebron

Per ampliar les perspectives visuals de l'entorn del parc i unificar l'alçària dels arbustos s'ha fet una poda de reducció dels baladres (*Nerium oleander*) que hi ha en una superfície de parterres de 4.000 m².

NOU BARRIS

Plaça Harry Walker

Tant per motius de seguretat com per donar un nou aire a aquesta plaça s'han eliminat les branques baixes de *Parkinsonia aculeata* que podien fer nosa als vianants.

Passeig Ciutat de Mallorca

Aconseguir una volumetria harmònica dels arbustos que, d'altra banda, permeti optimitzar els treballs de neteja i manteniment ha estat l'objectiu de la poda que s'ha fet als arbustos d'aquest passeig. L'actuació s'ha completat amb l'eliminació de les males herbes i la retallada de l'heura (*Hedera helix*) dels parterres.

Passeig del Turó de la Peira

A l'altura del c. Peñalara s'han esporgat els arbustos que hi ha en 2.000 m² de parterres elevats, s'han eliminat les males herbes i s'ha fet una neteja general de la zona.

SANT ANDREU

Carrer Santa Marta

Les últimes feines de manteniment i millora de l'enjardinament d'aquest carrer han consistit en la poda d'aixecament de capçada de 35 *Ligustrum lucidum*.

Poda d'arbrat

Als c. Cicognani i Cep, a la pl. del Congrés Eucarístic i als Jardins Massana s'han esporgat 20 tipuanes (*Tipuana tipu*), 2 palmeres de Canàries (*Phoenix canariensis*), 2 palmeres datileres (*Phoenix dactylifera*), 12 washingtonies (*Washingtonia robusta*), 17 pollancres (*Populus nigra italica*), 8 pins pinyers (*Pinus pinea*) i 2 *Firmiana simplex*.

Carrer Ferran Junoy

S'ha desbrossat la mitgera enjardinada amb heura (*Hedera helix*) dels 1.500 m més propers al c. Sant Adrià.

SANT MARTÍ

Millora del verd

Els parterres entapissats amb heura (*Hedera helix*) que hi ha als c. Cantàbria, Concili de Trento i Guipúscoa s'han netejat de males herbes i se n'ha airejat la terra.

Parc de Diagonal Mar

Per posar a punt els camins del parc s'hi ha estès sauló, que ha permès eliminar els tolls fets per la pluja.

Plaça Maria Espinalt i Font

Els parterres que hi ha a banda i banda de les escales que permeten accedir a aquesta plaça estan entapissades amb heura (*Hedera helix*). Per evitar que les envaeixin i dificultin el pas s'ha fet una retallada de formació. L'actuació s'ha completat amb l'eliminació de les males herbes.

Plaça Eduard Torroja

S'han desbrossat de males herbes els 1.200 m² de paviment de sauló.

El Parc dels Pinetons

Àrea Metropolitana
de Barcelona

Espai metropolità

Foto: Isidre Santacreu

El Parc dels Pinetons és a l'extrem nord de Ripollet, al límit amb Barberà del Vallès. La seva extensió (27 ha, de les quals s'ha intervingut en 11) i la seva situació li confereixen rang de parc metropolità, i té un paper estructurador del territori. El projecte incideix en la conversió d'una perifèria en àrea de centralitat. A escala més immediata, el parc serveix per tancar una corona d'espais públics urbans que es ramifica als extrems en dos braços que atrapen Ripollet i s'escapen cap al sud: un gairebé fregant la riba del riu Ripoll, i l'altre, paral·lel i més interior, travessant el bosc-quet conegut, precisament, com els Pinetons.

La primera fase del parc es va dur a terme en el període 1998-99, sobre una superfície de 4 ha. La segona, de 3 ha, s'iniciava amb el recorregut del camí que havia d'envoltar el parc i que ser-

veix de traça on recolzar el projecte. El parc pretén afavorir una gradació d'intensitats de "naturalitat" entre l'espai natural i l'urbà. Gairebé tota la primera fase (el front que limita amb la ciutat) és dins de la part aparentment més manipulada del parc, mentre que la segona entra més en contacte amb el seu embolcall boscós, on es barregen pins, alzines i xiprers. Seguint aquest criteri de contrastos, la plantació arbòria a les rampes és d'arbres petits i més domèstics (tamarius, pruneres i arbres de Júpiter), com correspon a la seva posició.

El principal accés a aquest gran espai verd és una plaça pavimentada amb diverses entrades. La plaça es divideix en dos espais: un de benvinguda, amb bancs, quioscos i àrees de descans, i un altre, més interior i lleugerament inclinat, que acull un dels elements més característics del conjunt: un brollador,

Plataformes de cultiu de vinya i ametller en relació amb el camí (fase 3)

El projecte incideix en la conversió d'una perifèria en àrea de centralitat

1. Vista, al fons, del brollador i l'espai d'accés principal (fase 1)
2. Plataformes de jocs i taules de les barbacoes (fase 2)

1.

2.

Fotos: Pau Guerrero

El parc pretén afavorir una gradació d'intensitats de "naturalitat" entre l'espai natural i l'urbà

del qual surt un potent raig d'aigua, visible des de la ciutat i punt de referència del parc des de la llunyania. El parc està equipat amb zones de joc infantil, barbacoes i àrees de pícnic.

REG SOSTENIBLE

S'ha intentat ser el màxim d'eficient pel que fa al consum d'aigua, utilitzant per al reg aigües del subsòl i recollint tant l'aigua de pluja com les aigües grises. El parc es rega amb un pou de 180 m de fondària que capta aigua de diferents estrats. Només l'aigua de les fonts, del bar i dels lavabos prové de la xarxa pública d'aigua potable. Alhora, el sistema de drenatge recull les aigües per escorriment i les envia a unes galeries de decantació per abocar-les finalment a uns dipòsits gravera (de 8 x 56 m de superfície i entre 2,5 i 3 m de fondària), que s'encarreguen de retornar les aigües al subsòl. Les aigües grises també s'hi retornen, passant prèviament per un sistema aeròbic de depuració amb fosses sèptiques ventilades.

CREIXEMENT DEL PARC

L'any 2007 es va actuar sobre les 4,5 ha de la tercera fase. Es tractava de continuar amb el creixement del parc respectant les directrius marcades en les fases anteriors i integrant, alhora, tres cultius agrícoles (olivera, ametller i vinya) que formen part d'un programa amb finalitat pedagògica engegat per l'Ajuntament i que pretén acostar les escoles i la gent gran als processos de producció i elaboració de productes derivats de l'oliva, l'ametlla i el raïm. La proposta continua amb el camí ini-

ciat en la segona fase, que ha d'envoltar el parc i s'ha de convertir en un vial de serveis, circuit de fúting i "carril bici". Les plataformes agrícoles són tractades com terrasses encastades al terreny. Tres dels seus costats estan definits per petits murs de contenció formats amb peces prefabricades de formigó. El quart s'obre al camí mitjançant una canal que recull les aigües pròpies de la plataforma.

D'altra banda, s'ha regularitzat el terreny i s'han conformat dues dunes. A l'extrem sud-est de la primera duna i al costat d'un dels talussos de la primera fase, s'hi situa una conca de recollida d'aigües. Aquesta conca es formalitza mitjançant petits murets esglaonats formats per peces prefabricades de formigó i un paviment de peces "via verda", amb la finalitat de no ser un obstacle en el recorregut pel parc. Per frenar l'impuls de l'aigua en el seu recorregut per la conca s'han construït dos murets de formigó que en permeten el pas, alhora que en disminueixen la velocitat. A l'extrem nord de la mateixa duna i entrant en relació amb el camí com a plataforma, s'hi situa una nova gravera de decantació, que és el punt final del sistema de recollida d'aigües.

*Text: Servei de Projectes de la MMAMB
Fotografies: Isidre Santacreu (fase 1) i
Pau Guerrero (fases 2 i 3)*

Juga net!

Reportatge

A Barcelona es calcula que hi ha al voltant de noranta-cinc mil gossos. Una ciutat que ha estat pionera en el respecte als animals de companyia, amb l'eliminació dels sacrificis al centre d'acollida, però on cada any se segueixen abandonant més d'un miler de gossos i on encara és fàcil trobar femta a les voreres. Cal jugar net: amb els nostres gossos, no abandonant-los, i amb la ciutat, evitant que s'embruti.

La relació dels propietaris amb els seus gossos no només els afecta a ells, sinó que és una qüestió que afecta tots els ciutadans i ciutadanes de Barcelona. Una conducta irresponsable per part dels amos comporta, d'una banda, la proliferació d'excrements als carrers de la ciutat, i de l'altra, l'augment de gossos abandonats, sobretot quan s'acosten les vacances d'estiu.

Juga net amb Barcelona, juga net amb el teu gos. Aquest és l'eslògan de la campanya

promoguda per l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona, que, com va explicar la seva responsable, Imma Mayol, en l'acte de presentació, té com a objectiu conscienciar els propietaris de gossos de la seva doble responsabilitat: amb les seves mascotes, tenint-ne cura mentre visquin, i amb la ciutat, recollint de la via pública la femta dels animals de companyia quan els treuen a passejar.

La relació dels propietaris amb els seus gossos afecta tota la ciutadania

Barcelona compta amb cent vint espais específicament destinats al lleure dels gossos

Quan triem tenir un gos ens hem de fer responsables de les seves necessitats

Els gossos són animals sociables i necessiten gaudir de la companyia del seu propietari

PUNTS CONFLICTIUS

La campanya s'ha desenvolupat entre el 25 de juny i el 9 de juliol als cinc districtes on s'han detectat nombroses incidències i queixes pel que fa a la recollida de les deposicions dels gossos. Es tracta de Ciutat Vella, Eixample, Sants-Montjuïc, Sarrià-Sant Gervasi i Gràcia. En aquests districtes, dotze informadors, sobretot en els horaris de passejada dels gossos, han contactat amb els propietaris per explicar-los la campanya i l'ordenança municipal de tinença d'animals i fer-los una enquesta sobre els hàbits de passejada amb les mascotes. Juntament amb la distribució de díptics i cartells a les clíniques veterinàries i a les botigues especialitzades en gossos, s'han instal·lat grans venecianes amb les imatges de la campanya als parcs més propers a les zones conflictives, com a reforç de la campanya informativa. Les diferents peces informatives també s'han distribuït en comerços, biblioteques i centres cívics. En total s'han repartit deu mil díptics i quatre mil cartells. La campanya ha comptat amb la col·laboració de l'Agència de Salut Pública de Barcelona i de la Guàrdia Urbana.

TENIR UN GOS

Els animals de companyia poden donar moltes alegries a les persones i ser companys fidels, però també comporten responsabilitats i obligacions que ha de considerar qualsevol que els vulgui adoptar. Un animal de companyia ràpidament es converteix en un membre de la família, i és per això que és important que encaixi en el nostre estil de vida. Cal tenir sempre ben present que,

si ha arribat a casa per un motiu equivocat o no compleix les nostres expectatives, llavors, en comptes de ser una part estimada de la família, l'animal pot convertir-se en una càrrega per a tothom. Amb una consideració curosa de les necessitats i els requeriments dels animals i amb una mica de reflexió sobre com encaixaria en el vostre estil de vida, el resultat final amb el nou company ens pot portar molta alegria i satisfacció durant molts anys. Per tant, no poseu un gos en la vostra vida si no esteu preparats per passar-hi prou temps i alimentar-lo i tenir-ne cura de forma adequada, si us és difícil fer algun sacrifici personal perquè pugui tenir les seves necessitats cobertes o ser tolerants quant faci les seves necessitats on no toca. En canvi, poseu un gos a la vostra vida si voleu un company que no us farà preguntes i no us jutjarà; que us estimarà sense tenir en compte qui sou, què feu o quants diners teniu al banc, i que en arribar a casa i trobar-vos us omplirà d'afecte i d'alegria.

SABER CONVIURE

Aquesta és la clau de la nostra relació amb un animal de companyia i d'aquest animal amb un entorn urbà: saber conviure amb ell i ensenyar-li a conviure amb el que l'envolta. Quan triem tenir un gos ens hem de fer responsables de les seves necessitats d'alimentació, aigua, salut, higiene i aixopluc. A aquestes necessitats bàsiques, se n'hi han d'afegir unes altres igualment importants. Els gossos són animals sociables i necessiten gaudir de la companyia del seu propietari. Cal, doncs, que els dediquem temps per

Gossos recollits a les instal·lacions
del Centre d'Acollida d'Animals de
Companyia de Barcelona

jugar i per treure'ls a passejar, perquè puguin fer exercici i també relacionar-se amb altres gossos i amb altres persones. Barcelona compta amb cent vint espais específicament destinats al lleure dels gossos. Aquest és el lloc ideal perquè juguin i aprenguin normes de socialització. Si la passejada és per la via pública, cal recollir les deposicions. A tots ens agrada poder circular per carrers nets! Una altra mesura important és evitar que el nostre gos entri a les àrees de joc infantil, i tenir present que, quan circulem per la ciutat, els gossos han d'anar lligats. Així evitarem possibles conflictes amb altres vianants i amb altres gossos.

La convivència també passa per inscriure el gos en el cens municipal d'animals de companyia i identificar-lo amb un microxip i amb un collar que dugui una placa amb el seu nom i amb les dades de la persona propietària. Unes mesures que ens permetran recuperar-lo si es perd. Cal, així mateix, educar-lo perquè no causi molèsties al veïnat amb lla-drucs excessius ni faci malbé la propietat d'altres persones o la que compartim tota la ciutadania en l'espai públic.

LES ORDENANCES

Les ordenances municipals de Barcelona no tan sols estableixen les normes que han de seguir els propietaris d'animals de companyia quant a cens, identificació o vacunacions, sinó que també defensen i protegeixen els animals. Així, prohibeixen maltractar-los, agredir-los o afectar-los físicament o psicològicament, mantenir-los en instal·lacions indegudes i no alimentar-los de manera suficient. L'abandó està igualment prohibit, i fer-ho pot ser considerat una infracció molt greu en matèria de tinença d'animals.

EL CENTRE D'ACOLLIDA

El Centre d'Acollida d'Animals de Companyia de Barcelona (CAAC) rep i allotja els gossos i gats abandonats a la via pública, que són conduïts al centre pels serveis de recollida i també per la Guàrdia Urbana. L'any 2003, l'Ajuntament de Barcelona va suprimir els sacrificis. Així, actualment, aquesta mesura només es pren en el cas d'animals amb malalties infeccioses greus o amb una patologia que ha arribat a una situació terminal, per evitar-los el sofriment. També se sacrifi-quen els gossos que han adquirit una personalitat agressiva irreversible, que els impedeix la relació amb persones i fins i tot amb altres gossos.

Entre els anys 2006 i 2007 van ingressar en el CAAC un total de 3.051 gossos, entre els recollits a Barcelona (2.828) i els d'altres procedències (223). D'aquests, 1.001 s'havien perdut i, un cop identificats mitjançant el microxip, van poder ser retornats als propietaris, i 1.811 van ser adoptats. Actualment, en aquest centre hi ha allotjats 150 gossos i 100 gats. A més de tenir cura de la salut i el benestar dels animals acollits, el CAAC promociona les adopcions, vetlla perquè siguin responsables (cal tenir en compte que, en alguns cassos, els gossos adoptats són retornats al centre d'acollida) i fomenta la corresponsabilització i la participació ciutadana amb programes d'adopcions temporals i de voluntariat. Actualment, a Barcelona hi ha un centenar de persones que acullen temporalment gats o gossos (sobretot cadells) i en fan una custòdia externa fins que aquests animals troben una llar definitiva, i una cinquantena de voluntaris que al llarg de la setmana treuen els gossos a passejar al voltant del CAAC i hi juguen en un espai obert de joc que hi ha a dins del centre. Tot un model d'actitud ciutadana a seguir.

Eulàlia Masdeu

Quan traïem el gos a passejar per la via pública ha d'anar lligat i n'hem de recollir les deposicions

A Barcelona, cada any s'abandonen més d'un miler de gossos

CENTRE D'ACOLLIDA D'ANIMALS DE COMPANYIA (CAAC)

Ctra. de l'Arrabassada, km 3,8 - 08035 Barcelona; tels.: 93 428 44 17 i 93 428 31 25; fax: 93 428 31 42. Horari: feiners, d'11.00 a 14.00 i de 15.00 a 18.00 h, i dissabtes, diumenges i festius, d'11.00 a 14.00 h.

Oi que mai m'abandonaràs?

L'afecte del teu gos és una de les poques coses que saps que serà per sempre. Es mereix que l'abandonis?

Juga net amb Barcelona. Juga net amb el teu gos.

 Ajuntament de Barcelona

 Departament d'Entorn i Urbanisme

 Agència de Salut Pública

Medi Ambient

L'afecte del teu gos és una de les poques coses que saps que serà per sempre. Ell t'estima. Et fa feliç. Faria qualsevol cosa per tu. Realment, es mereix que l'abandonis com si fos un trasto vell? Pensa-hi. És el mateix cadell adorable que vas escollir. Mira'l als ulls i veuràs

que, en el fons, no ha canviat gens. Juga net amb el teu gos. Oi que mai l'abandonaràs? Si trobes un gos abandonat pel carrer, truca als serveis municipals de recollida: tel.: 934284417, els dies feiners de 8.00 a 14.30 h, o a la Guàrdia Urbana: tel.: 092,

per a la resta de dies i horaris. Recorda que al Centre d'Acollida d'Animals de Companyia (CAAC) de Barcelona hi ha gossos i gats abandonats esperant que els adoptis.

Parcs arran de mar

Paisatgisme

Són un element destacat de la gran oferta del front marítim de Barcelona: els parcs que gairebé arriben al mar. El més antic, el de la Barceloneta, s'estén literalment fins a la platja, i els més moderns, inaugurats el 1992, són un accés perfecte des de la ciutat cap al gran parc de sorra que són les seves platges.

Parc de la Barceloneta en el tram que desemboca al Passeig Marítim i la platja

Si el Parc de la Barceloneta és una mena d'avantsala de la platja, el Parc de les Cascades és el primer d'un seguit d'espais verds que vorejant la costa es van donant la mà fins a arribar gairebé a Sant Adrià de Besòs. Els altres dos són el Parc del Port Olímpic i el Parc de la Nova Icària. Es van inaugurar el 1992 i formen una continuïtat verda entre els carrers

Doctor Aiguader i Jaume Vicens Vives. Són parcs oberts, sense horaris, d'un recorregut còmode i accessible, ideals per passejar-hi o per descansar una estona sota l'ombra dels arbres, que, juntament amb les palmeres –ja siguin washingtonies, datileres o de Canàries– i les grans mates d'arbustos, omplen de frescor aquests parcs arran de mar.

1.

- 1. Parc de les Cascades
- 2. Parc de la Nova Icària

2.

PARC DE LES CASCADES

Districte: Ciutat Vella

Adreça: av. Litoral, davant dels números 12-14

Accessos: c. Marina, Ramon Trias Fargas i Salvador Espriu, i av. Litoral

Com anar-hi: autobús: 10, 14, 36, 45, 57, 59, 71, 92, 157; metro: L4-Ciudadella; Trambesòs: T4-Ciudadella/Vila Olímpica

PARC DEL PORT OLÍMPIC

Districte: Sant Martí

Adreça: av. Litoral, a l'altura del núm. 30

Accessos: av. Litoral, c. Arquitecte Sert i Salvador Espriu, i pl. Voluntaris Olímpics

Com anar-hi: autobús: 10, 14, 36, 41, 71, 92; metro: L4-Ciudadella; Trambesòs: T4-Ciudadella/Vila Olímpica

PARC DE LA NOVA ICÀRIA

Districte: Sant Martí

Adreça: c. Arquitecte Sert, entre l'av. Litoral i el c. Salvador Espriu

Accessos: c. Arquitecte Sert, Salvador Espriu i Jaume Vicens Vives, i av. Litoral

Com anar-hi: autobús: 14, 26, 36, 41, 71, 92

PARC DE LA BARCELONETA

Districte: Ciutat Vella

Adreça: Pg. Marítim de la Barceloneta, 15-21

Accessos: c. Doctor Aiguader i Gas, pg. Salvat Papasseit i Pg. Marítim de la Barceloneta

Com anar-hi: autobús: 36, 45, 57, 59, 157

EL PARC DE LES CASCADES

El Parc de les Cascades és una porta d'entrada a la Vila Olímpica i un lloc de pas que porta el vianant cap a les platges enmig d'una densa vegetació típica mediterrània. El nom d'aquest parc prové de la cascada que des d'un estany s'aboca cap a la Ronda Litoral. A banda i banda, delimitant l'espai, llueix, esplendorosa, la verdor d'amples i llarguíssims parterres coberts de gespa, on creixen, entre altres espècies arbòries, els pins i les tipuanes.

EL PARC DEL PORT OLÍMPIC

Aquest parc avança cap al mar en una gran corba que ofereix àmplies perspectives del Passeig Marítim. La plaça dels Voluntaris és la porta d'entrada, flanquejada per una doble filera de pals on van onejar les banderes dels països que van participar en els Jocs Olímpics Barcelona 92. Hi destaca *Marc*, una escultura plena de color. Cap al mig del parc, a dins d'un estany, s'aixeca una escultura de *Cobi*, la mascota dels Jocs. En un dels costats del passeig, una gran pèrgola és zona de descans, amb bancs i jocs infantils. A l'altre costat, mirant cap al mar, s'inicia un ampli parterre ple d'arbres, arbustos i palmeres, que a mesura que avança es va eixamplant per donar pas a un gran espai semicircular, amb camins, placetes, àmplies extensions de gespa i un llarguíssim i sinuós banc fet amb trencadís. Al Parc del Port Olímpic hi ha pins, bellaombres, tipuanes, plàtans i palmeres datileres i de Canàries. Per la seva bellesa, destaca un grup de garrofers.

EL PARC DE LA NOVA ICÀRIA

El Parc de la Nova Icària té una entrada absolutament olímpica: la plaça dels Campions. És tracta d'un espai lleugerament elevat al qual s'accedeix per una rampa. Arreu del parc hi ha àmplies

espais de gespa que s'estenen sobre turonets poc més que insinuats. Aquest és un parc familiar, molt concorregut per la gent a qui, els dies assolellats, agrada passejar pel litoral barceloní. La costa de l'illa d'Icària està dibuixada a la riba del gran estany que des de la meitat del parc s'estén fins més enllà del carrer Jaume Vicens Vives. Cinc ponts de fusta per a vianants i un per a vehicles travessen la Ronda i comuniquen la ciutat amb el parc i el mar. Hi ha moreres, pins i margallons, i bellaombres, oliveres i eucaliptus. A prop del llac destaquen uns quants desmaís i un gran pollancre.

EL PARC DE LA BARCELONETA

El Parc de la Barceloneta és un lloc obert de transició que al final del seu recorregut s'obre al mar. És un lloc de pas i també de barriada, organitzat en tres grans àrees: la primera, construïda al voltant del que queda d'un antic dipòsit de gas, és un espai obert que comunica el Passeig Marítim amb el carrer del Doctor Aiguader; la segona està formada per grans talussos separats per camins pavimentats, i la tercera està ocupada per un camp de futbol. En aquest espai verd predominen les línies corbes, tant pel que fa als camins com al perímetre del parc i als talussos i parterres de gespa. Tot plegat confereix una gran suavitat a un espai que es va eixamplant a mesura que s'acosta a la platja. En l'extrem que dóna al passeig hi ha un monument dedicat a Simón Bolívar que mira al mar. La vegetació és rica en pins, plàntats i casuarines. També hi ha moltes tipuanes, que a l'estiu ofereixen una ombra que s'agraeix, i tamarius, una espècie molt ben adaptada als ambients salins. Tocant al Passeig Marítim destaca un grup de bellaombres.

BioDiverCiutat

Eduquem per a
la sostenibilitat

Investigar la fauna nocturna de Collserola o conèixer els ximpanzés i relacionar-se amb els que viuen al Zoo de Barcelona. Aquestes són algunes de les propostes de BioDiverCiutat, una iniciativa de Roots & Shoots (arrels i plançons), el programa educatiu ambiental de l'Institut Jane Goodall, que des de fa un any s'està desenvolupant a Barcelona.

“Tenim l'opció d'usar el do de les nostres vides per fer del món un lloc millor.” Aquesta cita de la gran etòloga i primatòloga Jane Goodall és un bon resum de l'activitat que duu a terme des de fa més de quaranta anys a l'Àfrica, liderant la investigació i la conservació dels ximpanzés en aquest continent. L'any 1977 va fundar l'Institut Jane Goodall, avui dia present en més de cent països a través de grups Roots & Shoots, una organització global sense ànim de lucre que té com a objectiu

augmentar el coneixement, l'empatia i el suport al voltant de problemes humans, animals i mediambientals per fer possible un canvi cap a un estil de vida sostenible. El programa BioDiverCiutat és una proposta de Roots & Shoots Espanya, amb presència a Madrid i Barcelona.

LES ACTIVITATS

El programa d'educació ambiental BioDiverCiutat té com a objectiu informar i conscienciar la població sobre la

“Tenim l'opció d'usar el do de les nostres vides per fer del món un lloc millor.”
Jane Goodall

El professors Roots conduint un Ecosafari per explorar la biodiversitat urbana

Activitat al Parc del Guinardó

riquesa de la biodiversitat que hi ha a les ciutats, amb activitats que afavoreixen un millor coneixement de la flora i la fauna urbanes i propostes que incorporen aspectes lúdics. Els destinataris són grups de joves amb una edat aproximada de 8 a 12 anys (cicles mitjà i superior d'Educació Primària), tot i que les activitats també són vàlides per a públics de totes les edats. Aquesta proposta per a Educació Primària es completa amb programes per a Educació Infantil, i properament s'ampliarà al cicle d'Educació Secundària. Un cop acabades les activitats d'aquest curs, a partir del setembre vinent, s'obrirà la inscripció per al curs 2008-09.

ELS ECOSAFARIS

Són activitats de camp per conèixer i aprendre a respectar la fauna i la flora urbana, i hi poden participar grups escolars i familiars. Alguns dels que es fan a Barcelona tenen lloc al Zoo, al Parc del Guinardó, al centre d'acollida de ximpanzés de la Fundació Mona, a la muntanya de Montjuïc, als indrets del Poble-sec on hi ha colònies d'orenetes i al Parc de Collserola.

LES BIOFITXES

Constitueixen el material didàctic bàsic del programa BioDiverCiutat i poden ser utilitzades dins o fora de l'àmbit escolar, individualment o en grup. Es publiquen periòdicament en el *web* del programa, des d'on es poden descarregar gratuïtament. També es publiquen en suplementes educatius de mitjans de comunicació compromesos amb la difusió del missatge de BioDiverCiutat. Les biofitxes inclouen una historieta

il·lustrada protagonitzada pel *Professor Roots* i el grup de nens *Shoots*, que junts exploren i protegeixen la biodiversitat urbana. Al revers de la fitxa hi ha una explicació teòrica del tema tractat, juntament amb preguntes i propostes d'investigació que busquen incentivar la curiositat dels joves.

CONCURS FOTOGRÀFIC

Té per objectiu recollir una col·lecció de fotos que plasmin la gran diversitat d'espècies que hi ha en els medis urbans i que són desconegudes per a la majoria de la població. Hi ha diversos premis mensuals: fauna autòctona, insectes, altres invertebrats i animals petits, foto denúncia (el que no s'ha de fer), foto "positiva" (el que s'ha de fer), flora i un premi especial a la millor sèrie entre tots els concursants que hagin enviat una foto de cada categoria.

ECOINICIATIVES

Es tracta d'un concurs que vol motivar els joves a fer accions per a la protecció del medi ambient a partir de les seves pròpies iniciatives. El tema de l'Ecoiniciativa és lliure, i pot incloure, entre d'altres, activitats de protecció de flora i fauna, reciclatge i educació ambiental. Els premis, que s'atorgaran aquest estiu, valen l'esforç que hauran fet els guanyadors: una entrada de tres dies per a tot el grup al Parc de la Natura de Cabárceno (Cantàbria) i un viatge per a dues persones a Tanzània, obsequi de l'agència de viatges Años Luz. En qualsevol cas, el premi més gran haurà estat la feina feta i com hauran arribat a gaudir fent-la.

Antònia Arasa

PER SABER-NE MÉS

Zoo de Barcelona,
Parc de la Ciutadella, s/n
08003 Barcelona.
Tel.: 661098392.
www.biodiverciutat.org,
www.janegoodall.es,
info@janegoodall.es

Les plantes, com s'ho muntten?

Apunts de jardineria

Cada planta viu en un ambient i unes condicions ecològiques determinats. Per exemple, els joncs viuen en llocs amb molta humitat al sòl; les aromàtiques, com el romaní o la fari-gola, a ple sol; moltes falgueres, a l'ombra, i els cactus, en llocs amb molt poca humitat al sòl. Val la pena aprendre de les plantes estalviadores d'aigua.

Cada planta té unes necessitats concretes de temperatura, tipus de sòl, insolació i humitat al sòl. Es diu que està adaptada a viure en un ambient o un clima concret. Les seves característiques o el seu aspecte ens donen pistes de quin és el clima o les condicions ambientals en què viu. Les característiques específiques que permeten a cada planta viure en un ambient determinat són el resultat de les modificacions que ha sofert per adaptar-s'hi al llarg d'un procés evolutiu de molts anys. L'aigua és un dels principals condicionants de la vida de les plantes, sobretot en un país de clima mediterrani com el

nostre. Aquest clima es caracteritza per tenir períodes de sequera més o menys llargs, principalment a l'estiu. Les plantes tenen sistemes i estructures per poder utilitzar de forma òptima l'aigua que tenen a l'abast, tant si és per excés d'humitat com per deficiència. Així, les plantes que són de llocs on es donen períodes de sequera estalvien aigua evitant perdre'n.

ADAPTACIONS

Les plantes que viuen a dins de l'aigua, les aquàtiques, tenen problemes de manca d'oxigen per respirar les arrels. Per tant, per poder viure en un medi

Estany amb nimfes (*Nymphaea* sp.) Les fulles d'aquesta espècie suren sobre l'aigua i transporten l'oxigen de l'aire fins a les parts inferiors de la planta perquè puguin respirar.

Cada planta té unes necessitats concretes de temperatura, tipus de sòl, insolació i humitat al sòl

La capacitat d'emmagatzemar aigua és el cas més extrem d'adaptació a la sequera

aquàtic disposen de sistemes i estructures que els permeten aconseguir aire de l'exterior. Alguns exemples són el xiprer dels pantans (*Taxodium distichum*), un arbre que viu dins l'aigua i té arrels especials que surten fora de l'aigua per poder respirar, o les nimfes (*Nymphaea sp.*), que viuen submergides, però amb les fulles que suren sobre l'aigua i poden agafar aire i transportar-lo fins a les parts inferiors de la planta.

AMBIENTS HUMITS I SECS

Les plantes que viuen en ambients humits, generalment tenen les fulles amples, primes, toves i d'un verd intens, i no posen impediments a la pèrdua d'aigua. És el cas de moltes falgueres i els faigs (*Fagus silvatica*). Les plantes que viuen en llocs secs també s'anomenen xeròfites. En aquest grup hi ha diferents tipus d'adaptacions, però totes es caracteritzen per tenir estructures i sistemes destinats a evitar la pèrdua d'aigua i, per tant, a reduir-ne el consum. Cada planta pot tenir més d'un sistema per evitar perdre aigua.

MITJANS D'ESTALVI

Hi ha molts tipus d'adaptacions per estalviar aigua. En primer lloc, posar barreres que n'impedeixin la sortida, com les fulles impregnades de substàncies impermeables a l'aigua, les que estan recobertes de pèls que en dificulten la sortida o les que tenen els "porus" (estomes) per on surt l'aigua enfonsats en cavitats que dificulten l'evaporació. Uns quants exemples són el baladre (*Nerium oleander*), els pins (*Pinus sp.*), les alzines (*Quercus ilex*) i l'espígol (*Lavandula angustifolia*).

Una altra manera d'evitar la pèrdua d'aigua és mitjançant la reducció de la superfície foliar, i, per tant, de la superfície d'evaporació i de pèrdua d'aigua de la planta. A la natura trobem plantes de fulles petites, com la murtra (*Myrtus communis*), el llentiscle (*Pistacia lentiscus*), el romaní (*Rosmarinus officinalis*) i el xiprer (*Cupressus sempervirens*). També hi ha plantes que pràcticament no tenen fulles, com la ginesta (*Spartium junceum*) i el galzeran (*Ruscus aculeatus*), o que les tenen transformades en espines, com és el cas de molts cactus. Un

exemple molt proper és la figuera de moro (*Opuntia ficus-indica*).

EMMAGATZEMAR

La capacitat d'emmagatzemar aigua és el cas més extrem d'adaptació a la sequera. Aquestes plantes, a més d'evitar perdre aigua, tenen la capacitat de guardar-ne quan n'hi ha de sobres per quan no en disposen. Això fa que puguin viure llargs períodes de sequera sense gaires problemes, consumint moderadament l'aigua guardada. L'aigua l'emmagatzemen a les fulles o a les tiges. Això els dóna un aspecte carnós, que s'anomena suculència. Guarden l'aigua a les fulles l'atzavara (*Agave americana*) i els àloes (*Aloe sp.*), i a les tiges, molts cactus, com la figuera de moro.

RECOLLIR AIGUA

Moltes de les plantes estalviadores d'aigua també tenen la capacitat d'aprofitar al màxim la que hi ha al sòl per assegurar-se la supervivència. Aquestes plantes disposen d'arrels molt ramificades i extenses que els permeten prendre amb facilitat l'aigua de la pluja o del reg que penetra en el sòl i guardar-la. És el cas de moltes suculentess. També hi ha plantes, com moltes espècies d'arbres mediterranis, amb arrels que els permeten explorar una gran extensió de sòl i així aprofitar l'aigua en una àrea força àmplia.

COM HO FA PARCS I JARDINS?

Si la natura té els seus recursos per estalviar, aprofitar al màxim i emmagatzemar aigua, la jardineria urbana també compta amb estratègies que afavoreixen un mínim consum d'aquest recurs tan valuós. Als parcs i jardins i als carrers es planten espècies que estan adaptades al nostre clima i que, per tant, tenen baixes necessitats hídriques. La vegetació es rega amb els sistemes més eficients per a cada tipus de planta; les aigües del subsòl es reutilitzen per a reg, i les possibles pèrdues d'aigua s'eviten mitjançant un minuciós control de les fuites i cobrint el sòl de plantació amb *mulching*, generalment escorça de pi, que redueix l'evaporació.

M. Alba Fransi,
Centre de Formació del Laberint

1. *Aloe sp.*
2. Baladre (*Nerium oleander*)

1.

2.

Compostar amb cucs de terra

Fulls tècnics

Cuc vermell de terra de Califòrnia (*Eisenia foetida*)

Des de fa quatre cursos acadèmics, l'IES Rubió i Tudurí participa en l'Agenda 21 Escolar de Barcelona amb projectes relacionats amb el compostatge com a eina de sostenibilitat al jardí. El projecte ha anat creixent fins a convertir-se en un treball de recerca sobre lumbricultura, els resultats definitius del qual se sabran quan s'acabi el curs 2009-10.

El curs 2004-05, l'IES Rubió i Tudurí va participar en l'Agenda 21 Escolar de Barcelona amb un projecte de compostatge de les restes vegetals generades en les pràctiques de jardí i viver de l'es-

cola. El curs 2006-07 es va voler fer un pas més enllà i es va assajar el compost obtingut aplicant-lo en el cultiu de plantes en test, en el sòl o barrejat amb el substrat. Les conclusions van demostrar que no era un producte prou satisfactori, i, a partir del curs 2007-08, el projecte es va ampliar amb l'estudi dels transformadors biològics. Així, el compost es va sotmetre a un procés d'humificació, o sigui, de transformació més profunda, i s'hi van incorporar els cucs de terra, que són grans transformadors biològics d'humus.

El projecte vol aprofundir en l'aprofitament de les restes orgàniques sotmetent-les a un procés de transformació amb cucs de terra

Els cucs de terra s'alimenten de l'humus, el reciclen paint-lo i, en defecar-lo, enriqueixen el sòl amb nutrients

ELS CUCS DE TERRA

L'humus és la matèria orgànica degradada en el seu darrer estat de descomposició per efecte dels microorganismes. Aquesta descomposició es pot produir de manera natural al llarg dels anys o bé d'una manera molt més accelerada si hi intervenen els cucs de terra, que s'alimenten de l'humus (en consumeixen cada dia l'equivalent al seu propi pes), el reciclen paint-lo i, en defecar-lo transformat, enriqueixen el sòl amb nutrients.

Els cucs de terra viuen uns setze anys, i l'humus que reciclen a través del seu aparell digestiu conté una riquesa en flora bacteriana pràcticament del 100%, amb 2 bilions de colònies de bacteris vius i actius per gram d'humus produït (2×10^{12} colònies/g). Els antics egipcis i romans ja feien servir els cucs de terra per millorar les collites. L'excepcional fertilitat de la vall del Nil es deu en gran part a l'activitat d'aquests anèl·lids, per la qual cosa un edicte del faraó els protegia i castigava amb penes greus les persones que se'ls emportessin a altres territoris.

OBJECTIUS

L'objectiu del projecte de l'IES Rubió i Tudurí és aprofundir en l'aprofitament de les restes orgàniques procedents dels treballs de jardineria i en el comportament dels diferents tipus de compost madur de fems de cavall obtinguts en cursos anteriors sotmetent-los a un tercer procés de transformació amb cucs vermells de Califòrnia (*Eisenia foetida*). El nom de cuc vermell de Califòrnia es deu al fet que aquest estat nord-americà va ser el primer que, a mitjans del segle passat, va investigar el motiu de la gran fertilitat de la vall del Nil i va seleccionar les tres espècies més aptes de cuc de terra per ser criades artificialment. Actualment, la cria del cuc vermell de Califòrnia es fa de manera

industrial per obtenir animals vius destinats a molts usos.

EL PROJECTE

Els alumnes aprenen a analitzar l'evolució de les caixes llit de cultiu de cucs, a manipular-les i a afegir-hi la quantitat d'aliment diari que necessiten els cucs.

El projecte té tres fases. La primera, feta el curs 2007-08, ha consistit en la recopilació d'informació sobre la cria de cucs vermells de Califòrnia, la construcció de les caixes llit de cultiu, el testat inicial amb cinquanta exemplars en caixes de cultiu amb compost madur de cavall per saber si és acceptat com a aliment i el recompte del nombre de cucs de terra adults, de larves i d'ous de cada caixa.

En la segona fase, que es farà el curs vinent, cada dos mesos es controlarà la quantitat de cucs adults, larves i ous que hi ha en 8.000 cm³ de cada caixa de cultiu. Això permetrà saber quant aliment cal en funció de la població de cada caixa. També es controlarà la necessitat d'augmentar les dimensions de les caixes de cultiu, ja que cada dos mesos, si la cria evoluciona correctament, es dobla la població de cucs. Finalment, es recollirà la producció d'humus i de cucs de terra (adults, larves i ous). Els cucs adults es vendran als proveïdors inicials i les larves i els ous es tornaran a col·locar en caixes de cultiu si es vol continuar amb la cria. Quant a l'humus recollit, se n'analitzarà la fertilitat, la microbiologia, la presència de paràsits (verms, helmints i tènies) i els microelements. La tercera i última fase del projecte, que es farà el curs 2009-10, consistirà en l'aplicació de l'humus obtingut en cultius de planta en test.

Eulàlia Masdeu

Caixa de cultiu

Pàgines verdes

PUBLICACIONS

Barcelona 1700

Jardins, jardineria i botànica. Barcelona 1700, aquest és el llibre que encapçala la nova col·lecció La Ciutat del Born. Barcelona 1700, Monografies del Museu d'Història, editada per l'Ajuntament de Barcelona, a través de l'Institut de Cultura. A partir d'un manuscrit inèdit i anònim del 1703, *Cultura de jardins per governar preferentment flors, arbres y plantas per la constel·lació de Barcelona*, el llibre aborda un tema gairebé desconegut, la importància quantitativa i qualitativa dels jardins barcelonins del segle XVII i inicis del XVIII, i relaciona aquesta rellevància amb la jardineria i la botànica del període a través de l'anàlisi del manuscrit i de l'estudi de les relacions entre aquest text i el memorable treball del botànic Salvador.

Jardins, jardineria i botànica. Barcelona 1700. Albert Garcia Espuche, Montse Rivero Matas, Josep M. Montserrat Martí i Neus Ibáñez Cortina. Col·lecció "La Ciutat del Born. Barcelona 1700, Monografies del Museu d'Història. Ed.: Ajuntament de Barcelona, Institut de Cultura.

CENTRE DE FORMACIÓ DEL LABERINT

Cursos per a aficionats

Iniciació a la jardineria: aquest curs permet a tots els que estimen els jardins i les plantes endinsar-se en el món de la jardineria i en el coneixement de les plantes per aprendre a identificar-les, reproduir-les, utilitzar-les i tenir-ne cura. Del 29/9/08 al 13/5/09, dilluns i dimecres, de 10.00 a 12.30 h o de 18.00 a 20.30 h.

Ampliació de coneixements de jardineria: curs adreçat als que han fet el d'iniciació a la jardineria en què s'aprofundeix en el coneixement de les plantes, la seva aplicació i les plagues i malalties que les afecten i també en el manteniment dels jardins, terrasses i altres espais amb vegetació. Del 14/10/08 al 19/5/09, dimarts, de 10.00 a 12.30 h o de 18.00 a 20.30 h.

Disseny de jardins I: curs que presenta mitjançant tallers les bases del disseny i projecte del jardí, distribució d'espais i utilització de materials i vegetació a través

de la representació gràfica. Aquest curs va adreçat a tots els que tinguin coneixements de jardineria i dibuix i vulguin comptar amb eines bàsiques per realitzar petits projectes de jardins. Només s'imparteix en català. Del 15/10/08 al 20/5/09, dimecres, de 17.00 a 20.00 h.

Cursos monogràfics

Teoria i pràctica per reciclar les restes de la casa i del jardí: curs teoricopràctic que permet conèixer les bases teòriques i pràctiques per produir compost a casa reutilitzant les restes, tant de la cuina com de l'hort o el jardí, i minimitzar així la quantitat de residus orgànics que diàriament es generen a les cases. 6, 10 i 13 de novembre, de 10.00 a 12.30 h.

Iniciació al cultiu de les orquídiades: conèixer les espècies d'orquídiades que es poden cultivar a casa, quins són els seus requeriments per florir i les seves necessitats de substrat, reg i nutrients, així com les plagues i malalties que poden afectar-les són els temes que desenvolupa aquest curs. També permet gaudir de les orquídiades més belles mos-

trades per l'Associació Catalana dels Amics de les Orquídiades, que imparteix el curs. Curs teòric. 17, 19 i 24 de novembre, de 10.00 a 12.30 h o de 18.00 a 20.30 h.

Reconeixement de coníferes (bàsic): iniciació a la identificació i el reconeixement de coníferes, les seves necessitats de cultiu, la seva aplicació al jardí i les espècies adequades per a cada situació. 24, 26, 27 i 29 de novembre, de 10.00 a 12.30 h o de 18.00 a 20.30 h, i visita el dia 29, de 10.00 a 13.00 h.

Rosers. Identificació i manteniment: per a conèixer la història dels rosers i les principals espècies i varietats i aprendre a fer-ne les feines de manteniment, com la poda, la conservació i millora del sòl i el control de les plagues i malalties. 8, 9, 15, 16 i 22 de gener i visita al Roserar el 7 de maig. Centre de Formació del Laberint: c. Germans Desvallés, s/n. Parc del Laberint d'Horta. 08035 Barcelona. Accessos: Rda. de Dalt sortida 4, metro: línia III, estació de Mundet, autobús: 10, 27, 60, 73, 76 i 85. Informació: tel.: 93 428 25 00 i 639 62 05 18, fax: 93 428 61 98, a. e.: formacio.laberint@bcn.cat, web: www.bcn.cat/parcsijardins

CENTRE DE LA PLATJA

Les activitats del Centre de la Platja són gratuïtes i estan dirigides per un equip educatiu especialitzat.

Activitats per a grups familiars i d'amics

Juguem a ta-ka-ta?: aprendrem a practicar aquest esport tradicional i autòcton de les platges de Barcelona.

Gimcana d'orientació: coneixerem les nocions bàsiques d'orientació en el medi natural i farem tallers i una gimcana per la platja.

Dates i horaris a convenir trucant al 93 224 75 71.

5a. Biennal Europea del Paisatge

Els pròxims dies 25, 26 i 27 de setembre se celebrarà a Barcelona la cinquena Biennal Europea del Paisatge, que aquest any té com a lema *Tempesta & Impetu*. En el marc de la Biennal es lliurarà el cinquè Premi Europeu de Paisatge Rosa Barba. Des de la primera edició, l'any 1999, la voluntat de la Biennal ha estat debatre i aprofundir en la intervenció en el paisatge, tant des de l'arquitectura del paisatge com des d'altres camps disciplinaris que estan vinculats al seu estudi i evolució. En aquesta nova edició, la Biennal ha convidat un país no europeu, els Estats Units, amb l'objectiu d'acostar-se a noves realitats paisatgístiques del món. Barcelona viurà aquest esdeveniment dedicat al paisatge en seus d'excepció, com el Palau de la Música Catalana, el Museu Marítim de Barcelona, el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya i l'Escola d'Arquitectura de Barcelona.

La Biennal està organitzada pel Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC), la Universitat Politècnica de Catalunya (Màster d'Arquitectura del Paisatge i Associació d'Amics de la UPC) i el Departament de Política Territorial i Obres Públiques (Direcció General d'Arquitectura i Paisatge) de la Generalitat de Catalunya. Per a més informació: www.coac.net/landscape

Activitats per a grups d'infants i joves

Fem un aquari mediterrani: conte sobre la biodiversitat marina. Taller de decoració d'objectes amb dibuixos de fauna mediterrània.

Residus a les platges?: conte sobre el problema dels residus a les platges. Taller d'escultures amb elements de la platja.

Fem volar estels!: conte sobre la transformació de les platges. Taller d'estels amb materials reciclats.

L'aigua salada: experiments senzills per conèixer l'aigua i estudiar-ne la contaminació.

Cal reservar amb un mínim de quinze dies d'antelació.

Dates i horaris a convenir trucant al 93 224 75 71.

ACTIVITATS DE LA CREU ROJA

Meduses i peixos aranya: aprendrem a detectar meduses i peixos aranya i en coneixerem els efectes.

Banderes a les platges: coneixerem aquests sistemes de senyalització a través del joc.

La Creu Roja a la platja: tallers sobre les tasques que desenvolupa el personal de la Creu Roja a la platja.

Aprèn del sol i de l'aigua: passejada per la platja i bany al trencant de les ones, amb recomanacions per a un bany segur.

El sol i la platja ens ajuden a viure millor: xerrada informativa per donar eines que permetin regular l'activitat de cada persona a la platja en funció de les pròpies limitacions.

Dates i horaris a convenir trucant al 93 300 65 65.

Activitats per a grups de gent gran

En forma a la platja: matinal esportiva d'exercici suau i relaxant per gaudir de l'equilibri entre el cos i el medi.

Com preparem la platja?: xerrada informativa sobre els agents que intervenen en la cura i el manteniment de les platges i passejada per analitzar-los *in situ*.

La mar de lletres: recital de cites literàries i col·loqui obert sobre la presència del medi marítim en peces clau de la literatura catalana.

Passejada pels parcs del litoral: ruta guiada pels parcs de Diagonal Mar i del Poblenou per poder-ne conèixer els

trets ambientals, històrics i arquitectònics.

Cal reserva prèvia amb un mínim de quinze dies d'antelació. Dates i horaris a convenir trucant al 93 224 75 71.

Centre de la Platja, als porxos de la platja de la Barceloneta, arran de platja. Sota el Passeig Marítim, davant de l'Hospital del Mar. Tel.: 932 247 571, fax: 932 218 026. Web: www.bcn.cat/platges o www.bcn.cat/parcsijardins. Horari de primavera: de l'1 de març al 31 de maig: dissabtes, d'11.00 a 13.30 h i de 16.00 a 18.30 h; diumenges i festius, d'11.00 a 13.30 h; del 17 al 20 de març, obert d'11.00 a 13.30 h. Accés: autobús: 36, 45, 57, 59, 71, 157; metro: L4, Ciutadella-Vila Olímpica; tramvia: T4, Ciutadella-Vila Olímpica; Bicing: parades al Passeig Marítim i a Ciutadella-Vila Olímpica.

LA LLUNA

Nova: l'1 d'agost a les 10.13 (calor i sequera), el 30 d'agost a les 19.58 (calor moderada) i el 29 de setembre a les 08.12 (calma).

Creixent: el 8 d'agost a les 20.20 (nuvolades) i el 7 de setembre a les 14.04 (bon temps). **Plena:** el 16 d'agost a les 21.16 (tempestes) i el 15 de setembre a les 09.13 (núvols). **Minvant:** el 23 d'agost a les 23.49 (calma) i el 22 de setembre a les 05.04 (pluges copioses).

EL SOL

L'1 d'agost, el sol va sortir a les 04.45 i es va pondre a les 19.09, i el 31 d'agost sortirà a les 05.16 i es pondrà a les 18.26. L'1 de **setembre**, el sol sortirà a les 05.17 i es pondrà a les 18.25, i el 30 de setembre sortirà a les 05.46 i es pondrà a les 17.35.

PLUJA I TEMPERATURA

L'agost del 2007 es van recollir a l'Observatori Fabra de Barcelona 91,7 l per m² d'aigua de pluja, i el setembre del 2007, 9,9 l per m². La temperatura mitjana en aquest observatori va ser, l'agost del 2007, de 22,5 °C, i el setembre del 2007, de 20,6 °C.

JARDINERIA

Els mesos d'agost i setembre s'ha de tenir cura del crisantem a les plantacions industrials, així com de la clavellina, que requereix regades, eixarcolades i tractaments. Als jardins particulars segueixen en flor les dàlies, i la gespa s'ha de regar abundantment.

JAZZ A LA CIUTADELLA

Divendres 1 d'agost:
6m2

Dimecres 6 d'agost:
Jaume Vilaseca Quartet
Divendres 8 d'agost:
José Alberto Medina Trio
Dimecres 13 d'agost:
Víctor de Diego Quartet
Divendres 15 d'agost:
La Panamericana
Dimecres 20 d'agost:
Lunar Project
Divendres 22 d'agost:
Andreu Martínez Project
Dimecres 27 d'agost:
Organic Trio
Divendres 29 d'agost:
A Contra Blues

Tots els concerts són gratuïts; es faran a la glorieta del Parc de la Ciutadella i començaran a les 22.00 h.

Per a més informació: 010, www.bcn.cat/parcsijardins

JARDÍ BOTÀNIC DE BARCELONA

Fibres vegetals. Les plantes ens ajuden a viure

Les plantes són aliment i medicina. A més, les plantes són presents en molts dels objectes amb què vivim diàriament. La utilització de fibres vegetals forma part indistriable de la nostra evolució cultural i del nostre progrés econòmic. Un petit nombre d'espècies ens proporciona fibres útils per crear molts objectes d'usos diferenciats, amb una diversitat de formes encara més gran. En aquesta exposició, el Jardí Botànic de Barcelona convida a reflexionar sobre els usos de les fibres (exclosos els tèxtils) a la conca mediterrània. S'ordenen segons les plantes que ens les proporcionen i segons l'ús que en fem. Les trenes per-

meten fer cordes que uneixen objectes separats en l'espai, les trames i els ordits reuneixen les fibres de manera que s'estenguin en superfície, les fibres poden entrellaçar-se amb tiges més dures per fer cistells, també fem servir palmes blanquejades per a les grans celebracions... L'exposició vol ser, a més, un homenatge a la feina i l'habilitat dels artesans, a la seva imaginació per inventar eines per dominar les fibres i als oficis que han permès desenvolupar infinites solucions a partir de simples fragments vegetals.

Jardí Botànic de Barcelona, fins al 31 de març de 2009. Comissariat de l'exposició: Jaume Pàmies i Jordi Díaz. Adreça: Doctor Font i Quer, s/n, Parc de Montjuïc, 08038 Barcelona. A. e.: jardibotanic@bcn.cat, web: www.jardibotanic.bcn.cat.

Horari: agost: de 10.00 a 20.00 h; setembre: de 10.00 a 19.00 h; octubre, febrer i març: de 10.00 a 18.00 h, i novembre, desembre i gener: de 10.00 a 17.00 h.

foto: Oriol Sardà i Xavi Miró

El valor de la informació

ArboPlan, Sistema Integral de Gestió Urbana

- Inventaris informatitzats
- Aplicació informàtica de gestió
- Control de qualitat de les tasques de manteniment
- Documentació tècnica i normativa
- Avaluació de l'arbrat
- Anàlisi de l'arbrat
- Testificació instrumental i informes

ArboMap.Net, l'Eina Informàtica de Gestió d'Elements Urbans, com ara:

- Zones verdes i arbrat
- Mobiliari urbà
- Jocs infantils
- Ferms i paviments
- Xarxes i conductes
- Residus urbans

L'aplicació informàtica més implantada als ajuntaments de:

Àvila, Fuenlabrada (Madrid), Osca, Las Rozas (Madrid), Lekeitio (Biscaia), Madrid, Pamplona, Parc de Vallparadís (Terrassa), Parque del Buen Retiro (Madrid), Parque de María Luisa (Sevilla), Pinto (Madrid), Segòvia, Sevilla i Vitòria

tecnigral

CONSULTORIA MEDIAMBIENTAL

Príncipe de Vergara, 210 - esc. A - 1º D. 28002 Madrid
Tel.: 915 618 400 / Fax: 915 618 447
tecnigral@tecnigral.es / www.tecnigral.es

AZAHAR

AZAHAR JARDINERIA Y RIEGOS S.A.
Polígono industrial
C/ Riera Roja nº 29 C
08830 Sant Boi de Llob.

www.azahar.es

AL TEU SERVEI AL SERVEI DEL MEDI AMBIENT

- CONSERVACIÓ I MANTENIMENT INTEGRAL D'ESPais VERDS
- OBRES DE RESTAURACIÓ PAISATGÍSTICA - BIOINGINYERIA
- INSTAL·LACIÓ I GESTIÓ DE XARXES DE REG
- GESTIÓ INTEGRAL DE L'ARBRAT
- OBRES I TREBALLS FORESTALS
- DISSENY D'ESPais VERDS
- CONSTRUCCIÓ DE JARDINS
- ASSESSORAMENT TÈCNIC
- MANTENIMENT JOCS INFANTILS
- NATURALITZACIÓ DE LLACS

C/ Fra Juníper Serra, 59 - 75
08030 BARCELONA
Tel. 93 278 76 00
Fax. 93 278 76 96

K.O. CO₂, Kit d'oficina sostenible

Marc fotogràfic, contenidor de residus de sobretaula i guia de bones pràctiques, fets tots tres de paper reciclat trepat. Aquesta és una de les raons per les quals tenim el **Premi 2007 Disseny per al reciclatge per la nostra estratègia +D'I**

elTinter

ARTS GRÀFIQUES, EDICIONS
I PRODUCCIONS S.A.L.

La Plana, 8- 08032 Barcelona
Tel. 93 357 00 50 - 93 357 06 04
Fax 93 357 02 66
eltinter@eltinter.com
www.eltinter.com

CLD^{grup}

CONCESIONARIA
BARCELONESA

CLD, Neteja i Gestió Ambiental

Gran Via de Carles III, 98, 3a. planta

08028 Barcelona

tel.: 93 330 85 18/19, fax: 93 330 85 23

a. e.: info@grupcld.com

web: www.grupcld.com

Pisto68 **Dumar**
Pisto68 S.L.
Rosselló, 340, 5è-1a, Esc.D
08025 Barcelona
(0034) 934 591 354
pisto68@pisto68.com

**Solucions pràctiques per protegir
i conservar el Medi Ambient**

Cendrer de platja **Cendrer Portàtil** **Ecocendrer**

Recollidors de KK **Aparcament Cani** **Papereres Canines**

Consigna de platja **Punt SOS platja** **Cendrers Urbans**

Embut per a oli **Economitzadors**

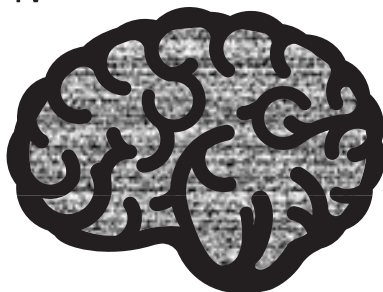
Contes Educatius

Vehicles Ecològics
Braçilet de seguretat
Xarxes anti-meduses
Fundes tèrmiques de neoprè
Envasos per piles

Estarem encantats de cercar qualsevol producte
que necessiti i no trobi a la nostra web

www.pisto68.com

PLAY TV

PLAY BDU

B D U
¿jugamos?

BDU juegos infantiles Richter : Tel: 932 464 904 : Mail: bdu@bdu.es : web: www.bdu.es

Centre mèdic Texnon

Aranjuez
 Àrea Metropolitana de Barcelona
 Bilbao
 Burgos
 Cerdanyola
 Colmenar Viejo
 Cunit
 Ferrol
 Fuenlabrada
 Getxo
 Ibiza
 La Coruña
 La Orotava
 Madrid
 Masnou

CESPA, LÍDER EN JARDINERIA PÚBLICA DES DE FA MÉS DE TRENTA ANYS

Més de 120 clients repartits per tot Espanya estan satisfets amb el nostre servei i fan que avui CESPA compti amb una plantilla de més de 1.500 grans professionals que treballen diàriament per netejar, segar, podar, adobar, plantar i, en definitiva, tenir cura de més de 2.000 hectàrees de parcs i jardins públics.

Gràcies a la vocació, a la responsabilitat, a l'entrega i a l'esforç diari d'aquests jardineros, la resta de ciutadans podem gaudir d'una cosa que no té preu, malgrat que ens esforcem a posar-n'hi: els jardins.

Mondragón
 Móstoles
 Murcia
 Ourense
 El Prat de Llobregat
 Port de Barcelona
 "Puppy" (Bilbao)
 Reus
 Santiago de Compostela
 Sestao
 Universitat Complutense
 Valladolid
 Valís
 Vilanova i la Geltrú
 Villanueva de la Calzada
 Vigo
 Zamora

Amo tinc caca, m'ajudes?

Quan surtis a passejar amb el teu gos, recull les seves deposicions. És un petit gest que fa molt per la teva ciutat.

Juga net amb Barcelona. Juga net amb el teu gos.

CSB Consorci Sanitari de Barcelona

Agència de Salut Pública

Ajuntament de Barcelona

Medi Ambient